

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Zagreb, srpanj 2012.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O KOMORI	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Financijski izvještaji	3
	Projekti financirani u 2010.	9
II.	REVIZIJA ZA 2010.	12
	Ciljevi i područja revizije	12
	Metode i postupci revizije	12
	Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2003. i 2004.	13
	Nalaz za 2010.	14
III.	MIŠLJENJE	35

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/11-06/10
URBROJ: 613-02-01-12-4

Zagreb, 2. srpnja 2012.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI
HRVATSKE GOSPODARSKE KOMORE ZA 2010.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje Hrvatske gospodarske komore (dalje u tekstu: Komora) za 2010.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacija vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 12. rujna 2011. do 2. srpnja 2012.

I. PODACI O KOMORI

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Prema odredbama Zakona Hrvatskoj gospodarskoj komori (Narodne novine 66/91 i 73/91, dalje u tekstu: Zakon) i Statuta Hrvatske gospodarske komore (Narodne novine 11/94,108/95, 19/96 i 64/01, dalje u tekstu: Statut), Komora je samostalna stručno-poslovna organizacija koja promiče, zastupa, usklađuje i štiti zajedničke interese svojih članica pred državnim i drugim organima u zemlji i inozemstvu, promiče međuregionalno gospodarsko povezivanje, procjenjuje mogućnosti gospodarskog razvoja, djeluje kod oblikovanja gospodarskog sustava i mjera ekonomske politike, uspostavlja i razvija sve vrste poslovnih odnosa na domaćem i inozemnom tržištu, sudjeluje u razvijanju sustava strukovnog obrazovanja, razvija informacijski sustav Komore i poslovno informiranje članica, vodi evidenciju registriranih društava i radnji, štiti interese članica na području radnog prava i socijalne skrbi, surađuje s komorama u inozemstvu, obavlja određena javna ovlaštenja, odnosno izdaje svjedodžbe, uvjerenja, potvrde i druge javne isprave, te obavlja druge poslove određene Zakonom i Statutom. Članice Komore su sve pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost sa sjedištem na području Republike Hrvatske, osim onih koje obavljaju obrt, a mogu se učlaniti i druge osobe. Poslovima Komore upravljaju članice putem svojih predstavnika u tijelima Komore i drugim oblicima organiziranja i rada.

Tijela Komore su skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i predsjednik Komore. Skupština je najviše tijelo upravljanja i ima 77 članova, koje biraju gospodarska vijeća. Upravni odbor ima predsjednika i deset članova, koje bira skupština (devet iz predstavnika članica, a jednog iz Komore). Predsjednik upravnog odbora je predsjednik Komore. Nadzorni odbor ima predsjednika i četiri člana, koje bira skupština. Kontrolira provođenje statuta i drugih akata, ostvarivanje prava i obveza članica, materijalno i financijsko poslovanje, raspolaganje sredstvima, te izvršavanje prava i obveza Stručne službe. Predsjednik Komore predstavlja i zastupa Komoru, usklađuje aktivnosti organiziranja i rada, rukovodi Stručnom službom, raspoređuje sredstva financijskog plana, te obavlja druge poslove određene Statutom i općim aktima. Predsjednik Komore u 2010., kao i u vrijeme obavljanja revizije je Nadan Vidošević, dipl. oec.

Oblici organiziranja i rada Komore temelje se na prostornom i strukovnom povezivanju članica. Članice se prostorno povezuju u županijskim regionalnim komorama. Ustrojena je Središnjica, 19 županijskih komora i Komora Zagreb, koje imaju gospodarska vijeća za rješavanje pitanja od interesa za gospodarstvo županije. Predsjednik gospodarskog vijeća je i predsjednik županijske komore. Članice se strukovno povezuju u strukovnim udruženjima za određene djelatnosti i zajednicama zbog svojih specifičnih interesa (iz raznih udruženja). Pri Komori djeluje 50 strukovnih udruženja, s 250 grupacija i strukovnih skupina, te 29 zajednica.

Također, pri Komori djeluje Stalno izbrano sudište, Sud časti, kao i Centar za mirenje. Komora ima devet ureda u inozemstvu: sedam iz ranijih godina (predstavništva u Bruxellesu, Beogradu, Kotoru, Prištini i Sarajevu, te poslovnice u Mostaru i Banja Luci) i dva nova osnovana u 2010. (predstavništvo u Ruskoj Federaciji, u Moskvi, te u Afganistanu, u Kabulu).

Za obavljanje stručnih i administrativnih poslova Komora ima Stručnu službu, čija je organizacija uređena Pravilnikom o ustrojstvu i načinu rada Stručne službe Hrvatske gospodarske komore. Teritorijalno, obuhvaća dijelove u Središnjici u Zagrebu, 19 županijskih komora i Komori Zagreb.

Funkcionalno, ima organizacijske jedinice i to: Ured predsjednika Komore, Tajništvo (sa službama za opće poslove, financijsko računovodstvene poslove i pravne poslove), osam sektora (za industriju; trgovinu; turizam; poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo; bankarstvo i druge financijske institucije; graditeljstvo i komunalno gospodarstvo; promet i veze; međunarodne odnose), devet centara (za makroekonomske analize, investicije, Europsku uniju, poduzetništvo, inovacije i tehnološki razvoj, razvoj ljudskih potencijala, informatiku i statistiku, kvalitetu, poslovne informacije, dizajn) i Ured za područja od posebne državne skrbi sa sjedištem u Kninu.

Koncem 2010. u Komori je bio 641 zaposlenik, odnosno sedam zaposlenika više nego koncem 2009.

U studenom 2010. Vlada Republike Hrvatske je donijela zaključak o prihvaćanju reforme Komore i Hrvatske obrtničke komore, koja se odnosi na internacionalizaciju hrvatskog gospodarstva (promocije u inozemstvu, gospodarsku diplomaciju, organizaciju sajмова i izložbi, suradnju s ministarstvima, predstavništva u inozemstvu, aktivnosti povezane s Europskom unijom i drugo), racionalizaciju poslovanja, decentralizaciju Stalnog izbranog sudišta, Centra za mirenje i Suda časti, te pojačanje aktivnosti Komore (vezano uz članstvo u NATO-u, osnivanje Centra za Europsku uniju, projekte, preuzimanje novih javnih ovlasti, te drugo).

Financijski izvještaji

Komora vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema računovodstvu za neprofitne organizacije. Sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, Bilanca, te Bilješke uz financijske izvještaje.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, ukupni prihodi su planirani u iznosu 237.000.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 261.270.661,00 kn, što je za 24.270.661,00 kn ili 10,2% više od planiranih.

U tablici broj 1 se daju podaci o planiranim i ostvarenim prihodima za 2010.

Tablica broj 1

Planirani i ostvareni prihodi za 2010.

u kn

Redni broj	Prihodi	Planirano	Ostvareno	Ostvarenje u %	Udjel ostvarenja u %
1	2	3	4	5	6
1.	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	210.000.000,00	232.677.441,00	110,8	89,1
2.	Vlastiti i drugi prihodi	27.000.000,00	28.593.220,00	105,9	10,9
2.1.	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	0,00	18.450.586,00	-	7,1
2.2.	Prihodi po posebnim propisima	0,00	5.080.202,00	-	1,9
2.3.	Prihodi od imovine	0,00	1.466.930,00	-	0,5
2.3.1.	Prihodi od financijske imovine	0,00	159.249,00	-	0,1
2.3.2.	Prihodi od nefinancijske imovine	0,00	1.307.681,00	-	0,4
2.4.	Prihodi od donacija	0,00	1.722.748,00	-	0,7
2.5.	Drugi prihodi	0,00	1.872.754,00	-	0,7
	Ukupno	237.000.000,00	261.270.661,00	110,2	100,0

Vrijednosno najznačajniji prihodi se odnose na prihode od članarina i članskih doprinosa u iznosu 232.677.441,00 kn (čine 89,1% ukupno ostvarenih prihoda), koji su za 22.677.441,00 kn ili 10,8% veći od planiranih. Članice Komore su mjesečno uplaćivale članarine i doprinose prema odredbama i iznosima utvrđenim Odlukom o financiranju Komore u 2010., koju je u prosincu 2009. donijela Skupština. Nadzor obračuna i naplate članarine i doprinosa, provodi Ministarstvo financija - Porezna uprava, na temelju zaključenog ugovora i protokola iz 2001. (koji je važio do travnja 2010.), te novog ugovora i protokola zaključenog koncem travnja 2010.

Prihodi od pružanja usluga su ostvareni u iznosu 18.450.586,00 kn. Vrijednosno značajniji su prihodi od pružanja usluga članicama Komore za sudjelovanje na sajmovima u iznosu 8.880.610,00 kn, te od kotizacija, članarina i drugih naknada u vezi sa sajmovima i seminarima koje su uplatila razna udruženja i zajednice u iznosu 4.459.031,00 kn (ukupno prihodi za sajmove iznose 13.339.641,00 kn), od naknada Stalnog izbranog sudišta u iznosu 2.968.989,00 kn, te od znakova Hrvatska kvaliteta i Izvorno hrvatsko u iznosu 1.124.675,00 kn. Drugi prihodi se odnose na prihode od projekata u iznosu 739.413,00 kn, prodaje priručnika i brošura u iznosu 88.558,00 kn, Suda časti u iznosu 97.955,00 kn, Centra za mirenje u iznosu 28.077,00 kn i drugi prihodi u iznosu 63.278,00 kn.

Postupak organizacije nastupa na sajmovima, Komora provodi po ISO standardima. Skupština Komore je donijela Plan promocije hrvatskog gospodarstva na sajmovima i izložbama u 2010. Predsjednik Komore je imenovao članove Odbora za sajmove, a za nadzor cjelokupnog rada i financiranja Plana promocije zadužena je glavna tajnica Komore. Sastavljena su Izvješća o nastupu na pojedinom sajmu. Vrijednosno najznačajniji prihodi od sajмова se odnose na sredstva koja su za sufinanciranje sajмова uplatili Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u ukupnom iznosu 3.337.900,00 kn, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u iznosu 1.200.000,00 kn, Ministarstvo kulture u iznosu 1.000.000,00 kn i Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva u iznosu 850.000,00 kn.

Ukupno ostvareni prihodi za financiranje specijaliziranih sajмова vezanih uz književne manifestacije, iskazani su na posebnom analitičkom računu, kao prihodi Zajednice nakladnika i knjižara u ukupnom iznosu 1.268.704,00 kn, od čega je najveći dio u iznosu 1.000.000,00 kn uplatilo Ministarstvo kulture, 30.000,00 kn je uplatio Grad Zagreb, a razlika u ukupnom iznosu 238.704,00 kn se odnosi na niz manjih uplata pojedinih nakladnika i knjižara u pojedinačnim iznosima od 580,00 kn do 19.500,00 kn. Vrijednosno najznačajniji prihodi koje je uplatilo navedeno Ministarstvo u iznosu 400.000,00 kn, odnosi se na sufinanciranje sajma knjiga Frankfurt 2010.

Prihodi od Stalnog izbranog sudišta su ostvareni u skladu s Odlukom o troškovima i postupcima arbitraže i mirenja (Narodne novine 108/03), koju je donio Upravni odbor, a prihodi od znakova Hrvatska kvaliteta i Izvorno hrvatsko su ostvareni u skladu s Odlukom o naknadama za usluge Komore, koju je donio Upravni odbor.

Prihodi po posebnim propisima ostvareni u iznosu 5.080.202,00 kn, odnose se na prihode od izdavanja ATA karneta (dozvola) za privremeni izvoz ili uvoz robe u iznosu 2.071.143,00 kn, usklađivanje voznih redova linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu u iznosu 1.810.800,00 kn, izdavanja dozvola za međunarodni prijevoz tereta cestom u iznosu 987.774,00 kn, izdavanje uvjerenja pri izvozu i uvozu robe u iznosu 209.511,00 kn i od naknada javnih komisionara (po ugovoru) u iznosu 974,00 kn. Komora obavlja određene javne ovlasti po posebnim zakonima, te izdaje razne potvrde, uvjerenja i druge javne isprave, za koje se plaćaju naknade u visini utvrđenoj Odlukom o naknadama za usluge Komore.

Vrijednosno najznačajniji prihodi od imovine u iznosu 1.307.681,00 kn se odnose na prihode od iznajmljivanja poslovnih prostora, a ostvareni su u skladu sa zaključenim ugovorima.

Prihodi od donacija se odnose na prihode za financiranje raznih projekata ostvarene od inozemnih vlada u iznosu 1.421.642,00 kn, te od međunarodnih organizacija u iznosu 301.106,00 kn.

Drugi prihodi u iznosu 1.872.754,00 kn, odnose se na refundacije u iznosu 762.343,00 kn (za režijske i druge troškove Središnjice i županijskih komora, utržak restorana i članarine), prihode iz ranijih godina (ispravak pogrešnog knjiženja) u iznosu 579.225,00 kn, naknade šteta od osiguranja u iznosu 342.130,00 kn, prihode od prodaje dugotrajne imovine u iznosu 188.503,00 kn, te druge prihode u iznosu 553,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, ukupni rashodi su planirani u iznosu 237.000.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 241.031.236,00 kn, što je za 4.031.236,00 kn ili 1,7% više od planiranih.

U tablici broj 2 se daju podaci o planiranim i izvršenim rashodima za 2010.

Tablica broj 2

Planirani i izvršeni rashodi za 2010.

u kn

Redni broj	Rashodi	Planirano	Izvršeno	Izvršenje u %	Udjel izvršenja u %
1	2	3	4	5	6
1.	Rashodi za zaposlene	88.000.000,00	85.180.723,00	96,8	35,3
2.	Materijalni rashodi	130.800.000,00	136.378.944,00	104,3	56,6
2.1.	Naknade troškova radnicima i druge naknade	19.000.000,00	20.261.802,00	106,6	8,4
2.2.	Rashodi za usluge	87.800.000,00	90.488.889,00	103,1	37,5
2.3.	Rashodi za materijal i energiju	12.000.000,00	11.442.784,00	95,4	4,8
2.4.	Drugi materijalni rashodi	12.000.000,00	14.185.469,00	118,2	5,9
3.	Rashodi amortizacije	2.000.000,00	3.028.198,00	151,4	1,3
4.	Financijski rashodi	12.000.000,00	12.135.587,00	101,1	5,0
5.	Donacije	4.000.000,00	3.617.848,00	90,5	1,5
6.	Drugi rashodi	200.000,00	689.936,00	345,0	0,3
	Ukupno	237.000.000,00	241.031.236,00	101,7	100,0
	Višak prihoda		20.239.425,00		

Ukupno ostvareni prihodi iznose 261.270.661,00 kn, rashodi 241.031.236,00 kn, te je višak prihoda 20.239.425,00 kn. Prenesen je višak iz 2009. u iznosu 54.307.183,00 kn, te raspoloživi višak prihoda u sljedećem razdoblju iznosi 74.546.608,00 kn.

Rashodi za 2010. planirani su u iznosu 237.000.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 241.031.326,00 kn, što je za 4.031.326,00 kn ili 1,7% više od planiranih. Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na materijalne rashode u iznosu 136.378.944,00 kn ili 56,6%, rashode za zaposlene u iznosu 85.180.723,00 kn ili 35,3% i financijske rashode u iznosu 12.135.587,00 kn ili 5,0%.

Značajniji materijalni rashodi su izvršeni za usluge u iznosu 90.488.889,00 kn, a odnose se na promidžbu i informiranje u iznosu 54.159.971,00 kn, usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu 6.573.253,00 kn, zakupnine i najamnine u iznosu 6.489.667,00 kn, računalne usluge u iznosu 5.464.917,00 kn, tekuće i investicijsko održavanje u iznosu 4.924.645,00 kn, grafičke i tiskarske usluge u iznosu 4.557.450,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 3.972.805,00 kn, komunalne usluge u iznosu 2.224.854,00 kn, organizaciju seminara i konferencija u iznosu 1.748.571,00 kn, uređenje prostora, registraciju prijevoznih sredstava, te zdravstvene i veterinarske usluge u iznosu 372.756,00 kn.

Drugi materijalni rashodi se odnose na reprezentaciju u iznosu 10.987.815,00 kn, premije osiguranja u iznosu 1.873.437,00 kn, članarine u iznosu 954.866,00 kn, kotizacije u iznosu 315.712,00 kn i druge rashode u iznosu 53.639,00 kn.

Rashodi za zaposlene se odnose na plaće u iznosu 71.574.296,00 kn, doprinose na plaće u iznosu 11.775.450,00 kn i druge rashode za zaposlene u iznosu 1.830.977,00 kn. Vrijednosno najznačajniji financijski rashodi u iznosu 11.633.663,00 kn se odnose na plaćanje naknade Poreznoj upravi za praćenje i naplatu doprinosa i članarina.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2010., ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 343.541.866,00 kn.

U tablici broj 3 se daju podaci o vrijednosti imovine, obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2010.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2010.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Nefinancijska imovina	243.899.399,00	239.232.656,00	98,1
2.	Financijska imovina	94.279.728,00	104.309.210,00	110,6
2.1.	Novčana sredstva, depoziti i jamčevni polozi	31.047.318,00	42.630.335,00	137,3
2.2.	Potraživanja	39.071.301,00	34.866.049,00	89,2
2.3.	Dani zajmovi	30.950,00	30.518,00	98,6
2.4.	Vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici	23.994.805,00	23.994.805,00	100,0
2.5.	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	135.354,00	2.787.503,00	-
	Ukupno imovina	338.179.127,00	343.541.866,00	101,6
3.	Obveze	39.684.845,00	32.115.674,00	80,9
3.1.	Obveze za rashode	30.193.457,00	27.909.190,00	92,4
3.2.	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućeg razdoblja	9.491.388,00	4.206.484,00	44,3
4.	Vlastiti izvori	298.494.282,00	311.426.192,00	104,3
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	338.179.127,00	343.541.866,00	101,6
	Izvanbilančni zapisi	2.406.411,00	5.524.610,00	229,6

Koncem 2010. vrijednost imovine, odnosno obveza i vlastitih izvora je veća za 5.362.739,00 kn ili 1,6%, u odnosu na stanje iskazano početkom 2010.

Povećanje vrijednosti imovine se odnosi na povećanje financijske imovine za 10.029.482,00 kn, te smanjenje nefinancijske imovine za 4.666.743,00 kn.

U okviru financijske imovine, značajnije je povećanje novca u banci za 11.614.520,00 kn, rashoda budućih razdoblja za 2.650.096,00 kn, te drugih potraživanja (za dotacije županijskim komorama i Komori Zagreb) za 1.302.487,00 kn, a značajnija smanjenja se odnose na potraživanja za prihode od nefinancijske imovine u iznosu 5.901.283,00 kn, od čega se na smanjenje potraživanja za prodane stanove na kredit kod Županijske komore Osijek odnosi 5.561.726,00 kn, obavljeno na temelju rekonstrukcije knjiženja za razdoblje od 1992. do 2001. nakon provedenog usklađenja s bankom (Zagrebačka banka Zagreb).

Na smanjenje nefinancijske imovine najveći utjecaj ima godišnji ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine u iznosu 4.248.499,00 kn (građevinskih objekata za 3.224.394,00 kn, prijevoznih sredstava, postrojenja i opreme u iznosu 1.024.105,00 kn), te rashod dotrajale imovine, dok je vrijednost građevinskih objekata u pripremi povećana za 934.341,00 kn, a odnosi se na plaćeni komunalni i vodni doprinos za zemljište u Zagrebu (u Stenjevcu).

Vrijednost nefinancijske imovine je koncem 2010., nakon ispravka vrijednosti, iznosila 239.232.656,00 kn, a odnosi se na građevinske objekte u iznosu 211.539.612,00 kn, plemenite metale i druge pohranjene vrijednosti u iznosu 12.333.841,00 kn, postrojenja i opremu u iznosu 8.109.006,00 kn, prijevozna sredstva u iznosu 3.995.450,00 kn, građevinske objekte u pripremi u iznosu 1.552.943,00 kn, zemljište u iznosu 974.078,00 kn, ulaganja u računalne programe i drugu nematerijalnu proizvedenu imovinu u iznosu 645.336,00 kn, proizvedenu kratkotrajnu imovinu (zalihe) u iznosu 77.761,00 kn, te licence i druga prava u iznosu 4.629,00 kn.

Vrijednosno najznačajnija imovina, odnosi se na građevinske objekte u iznosu 211.539.612,00 kn, plemenite metale i druge pohranjene vrijednosti u iznosu 12.333.841,00 kn, te građevinske objekte u pripremi u iznosu 1.552.943,00 kn.

Prema lokaciji, vrijednosno najznačajniji građevinski objekti se odnose na Središnjicu u iznosu 88.634.939,00 kn, Županijsku komoru Rijeka u iznosu 17.649.982,00 kn, predstavništvo u Bruxellesu u iznosu 16.084.036,00 kn, Županijsku komoru Slavonski Brod u iznosu 12.639.357,00 kn, Županijsku komoru Karlovac u iznosu 11.584.809,00 kn, Županijsku komoru Split u iznosu 10.278.214,00 kn, te Županijsku komoru Osijek u iznosu 5.191.410,00 kn. Vrijednost građevinskih objekata drugih županijskih komora, predstavništva i ureda u Kninu iznosi 49.476.865,00 kn. Predstavništva u Banja Luci, Beogradu, Kabulu, na Kosovu i u Moskvi, posluju u prostorima u najmu.

Od ukupne vrijednosti za plemenite metale i druge pohranjene vrijednosti u iznosu 12.333.841,00 kn, vrijednosno su najznačajnija djela likovnih umjetnika (ukupno 790 slika) u iznosu 12.045.010,00 kn, dok se razlika u ukupnom iznosu 288.831,00 kn odnosi na kiparska djela, glazbala, knjige na elektro mediju, pohranjene knjige, te plemenite metale. Po lokaciji, vrijednosno značajnija imovina se odnosi na Središnjicu u iznosu 7.812.133,00 kn, predstavništvo u Bruxellesu u iznosu 1.047.500,00 kn, Županijsku komoru Split u iznosu 640.437,00 kn, Komoru Zagreb u iznosu 511.062,00 kn, te županijske komore u Sisku u iznosu 423.400,00 kn, Požegi u iznosu 422.280,00 kn, Osijeku u iznosu 343.480,00 kn, Rijeci u iznosu 324.905,00 kn i Vukovaru u iznosu 154.925,00 kn. Na sve druge županijske komore i predstavništva odnose se umjetnine u vrijednosti 653.719,00 kn, s time da pojedine komore i predstavništva nemaju umjetnina.

Vrijednost građevinskih objekata u pripremi početkom 2010. je iznosila 618.602,00 kn, u tijeku godine je uloženo 934.341,00 kn, te je koncem 2010. iznosila 1.552.943,00 kn.

Odnosi se na investiciju u tijeku na zemljištu u vlasništvu Komore u Zagrebu, u Stenjevcu, površine 525,0 m², za koju je u tijeku postupak ishođenja dokumentacije za gradnju višekatnog stambenog objekta.

Vrijednosno značajnija financijska imovina se odnosi na novčana sredstva u banci i blagajni u iznosu 42.311.263,00 kn, potraživanja u iznosu 34.866.049,00 kn, te dionice i udjele u glavnici u iznosu 23.994.805,00 kn. Potraživanja se odnose na potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 18.325.715,00 kn (od kupaca 8.104.221,00 kn, za dane dotacije županijskim komorama 6.664.007,00 kn, za prihode od prodanih stanova na obročnu otplatu 3.545.886,00 kn i od financijske imovine 11.601,00 kn), od zaposlenih u iznosu 398.841,00 kn, za više plaćene poreze i doprinose u iznosu 6.521,00 kn, te druga u iznosu 16.134.972,00 kn, od kojih su vrijednosno najznačajnija u iznosu 15.712.992,00 kn utužena potraživanja od banke u stečaju iz Zagreba.

Vrijednost dionica i udjela u glavnici koncem 2010. je iznosila kao i početkom godine 23.994.805,00 kn, a odnosi se na jedanaest tuzemnih trgovačkih društava i zaklada u iznosu 23.884.683,00 kn, te jedne tuzemne banke u iznosu 110.122,00 kn. Prema podacima iz poslovnih knjiga, vrijednosno značajnije dionice, odnosno udjeli se odnose na izdavačko društvo iz Zagreba u iznosu 16.737.308,00 kn, društvo iz Opatije u iznosu 5.162.000,00 kn, te brodogradilište iz Splita u iznosu 1.721.600,00 kn.

Rashodi budućih razdoblja se odnose na unaprijed plaćene rashode za 2011.

Obveze su koncem 2010. iznosile 32.115.674,00 kn, što je za 7.569.171,00 kn ili 19,1% manje u odnosu na stanje iskazano početkom 2010. u iznosu 39.684.845,00 kn. Vrijednosno značajnije smanjenje se odnosi na naplaćene prihode budućih razdoblja za 5.901.283,00 kn, te obveze za materijalne rashode za 3.402.985,00 kn, dok su povećane obveze za zaposlene za 825.702,00 kn, odgođeno plaćanje rashoda za 616.379,00 kn, te druge tekuće obveze za predujmove, depozite i primljene jamčevine za 272.052,00 kn.

Obveze u iznosu 32.115.674,00 kn, odnose se na materijalne rashode u iznosu 11.459.248,00 kn, druge tekuće obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i druge nespomenute obveze u iznosu 9.026.093,00 kn, zaposlene u iznosu 7.374.796,00 kn, prihode budućih razdoblja u iznosu 3.549.226,00 kn, odgođeno plaćanje rashoda u iznosu 657.258,00 kn i financijske rashode u iznosu 49.053,00 kn.

Od ukupnih obveza, dospjele su obveze u iznosu 25.547.104,00 kn, koje su podmirene u siječnju i veljači 2011., a nedospjele obveze iznose 6.568.570,00 kn.

Obveze za materijalne rashode se odnose na obveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu 9.760.641,00 kn i u inozemstvu u iznosu 874.423,00 kn, te druge obveze u iznosu 824.184,00 kn (naknade troškova zaposlenika, članova predstavničkih i izvršnih tijela, povjerenstava, te drugih osoba izvan radnog odnosa). Vrijednosno značajnije obveze prema dobavljačima u iznosu 3.410.796,00 kn, odnose se na pet dobavljača, a podmirene su tijekom siječnja i veljače 2011.

Najveći dio drugih tekućih obveza u iznosu 6.664.007,00 kn ili 73,8%, odnosi se na obveze županijskih komora prema Središnjici vezano na interno poslovanje organizacijskih jedinica unutar Komore, koje su pravdane u siječnju 2011., a druge u iznosu 2.362.086,00 kn, se odnose na obveze za primljene predujmove, odnosno namjenska sredstva prema projektima, koje nisu dospjele, od kojih su vrijednosno značajnije obveze za primljene predujmove u iznosu 827.822,00 kn, sekciju ronilačkog turizma u iznosu 672.749,00 kn, te projekt Mreža ženskog poduzetništva u iznosu 367.776,00 kn. Obveze i potraživanja vezana uz interno poslovanje organizacijskih jedinica unutar Komore, trebalo je prije sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja konsolidirati.

Obveze za zaposlene se odnose na obračunanu bruto plaću za prosinac 2010. u iznosu 7.024.315,00 kn, isplaćenu početkom siječnja 2011., te otpremnine i druge obveze za zaposlene u iznosu 350.481,00 kn, podmirene početkom veljače 2011.

Naplaćeni prihodi budućih razdoblja u iznosu 3.549.226,00 kn se odnose na prodane stanove na obročnu otplatu putem poslovne banke.

Projekti financirani u 2010.

U okviru prihoda od donacija, koji su u 2010. ostvareni u ukupnom iznosu 1.722.748,00 kn, za financiranje određenih projekata od inozemnih vlada, ostvareno je 1.421.642,00 kn, a od međunarodnih organizacija 301.106,00 kn.

Prihodi od inozemnih vlada su ostvareni za financiranje devet projekata, od kojih se vrijednosno značajniji odnose na projekt EEN - Europska poduzetnička mreža u iznosu 959.760,00 kn, projekt CHANGE - Podizanje svijesti u korištenju energije kod malih i srednjih poduzetnika u iznosu 151.145,00 kn, te projekt WINS – ICT– Podrška na području informacijskih tehnologija u zemljama zapadnog Balkana u iznosu 126.448,00 kn.

Projekt Europska poduzetnička mreža je projekt Europske zajednice koji se provodi od 2008. do 2011. Komora je koordinator projekta i šest institucija u konzorciju (BICRO-Poslovno-informacijski centar Hrvatske, Hrvatski institut za tehnologije Zagreb, Ured za transfer tehnologije u Splitu, Tehnologijsko-razvojni centar u Osijeku, PORIN-Regionalna razvojna agencija iz Rijeke i Tehnološki park Varaždin). Cilj Projekta je osiguravanje pomoći tvrtkama u internacionalizaciji, komercijalizaciji inovacija i transferu tehnologija, te za sudjelovanje u programu Europske unije za istraživanje i razvoj. Osnovne aktivnosti su pronalaženje poslovnog partnera u Europskoj uniji i šire, organiziranje edukativnih seminara, izdavanje publikacija, organizacija poslovnih razgovora, pružanje informacija o natječajima i javnim nabavama u Europskoj uniji i drugo. Predviđeno je da Projekt sufinancira Europska komisija u ukupnom iznosu 848.230 EUR, te Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u iznosu 100.000 EUR, što ukupno za Projekt iznosi 948.230 EUR, od čega su do listopada 2011. povučena sredstva u iznosu 742.247 EUR (od Europske komisije 642.247 EUR i od Ministarstva 100.000 EUR). Do konca 2010. ukupno su ostvareni prihodi Komore prema Projektu u iznosu 4.032.704,00 kn, od čega je putem transfera dostavljeno drugim sudionicima Projekta 1.890.419,00 kn, a na Komoru se odnosi 2.142.285,00 kn. Prihodi su u poslovnim knjigama Komore od 2008. do 2010. evidentirani u iznosu 2.121.945,00 kn, od čega u 2010. u iznosu 959.760,00 kn (u 2008. je evidentirano 138.091,00 kn i u 2009. je evidentirano 1.024.094,00 kn), a razlika u iznosu 20.340,00 kn evidentirana je kao povećanje vrijednosti opreme. Rashodi su izvršeni u iznosu 2.502.306,00 kn, od čega u 2010. u iznosu 1.340.121,00 kn. Ciljevi Projekta se ostvaruju.

Projekt CHANGE je namijenjen podizanju svijesti u korištenju energije kod malih i srednjih poduzetnika, te smanjenju troškova poslovanja, kroz različite programe i tehnološke mogućnosti. Sufinanciran je iz programa Europske unije, Inteligentna Energija – Europa. Sektor za industriju Komore je sudjelovao u Projektu kao jedan od partnera. Nositelj Projekta je Udruženje europskih gospodarskih komora (EUROCHAMBERS), a drugi partneri su: jedanaest partnera iz Europske unije, uglavnom komore, te druge institucije kao što su Federalna gospodarska komora Austrije, Federacija trgovačkih i industrijskih komora Belgije, te druge. Predviđeno je trajanje projekta od rujna 2008. do kolovoza 2010. Ukupno ugovorena vrijednost Projekta je 2.667.722 EUR. Komora je imala pravo na 97.080 EUR, a priznati su joj troškovi u iznosu 75.261 EUR. Odstupanja u troškovima se odnose na korištenje vlastitih prostorija Komore za potrebe promocije te nižim troškovima putovanja.

Od 75.261 EUR, u 2008. je povučeno 20.718 EUR (148.714,00 kn), a u 2010. 20.718 EUR (151.448,00 kn), odnosno do konca 2010. je ukupno povučeno 41.436 EUR (300.162,00 kn). U 2011. je (do vremena obavljanja revizije) povučeno 111.140,00 kn. Ciljevi projekta su ostvareni.

Za projekt WINS – ICT – Podrška na području informacijskih tehnologija u zemljama zapadnog Balkana u 2010. su ostvareni prihodi u iznosu 126.448,00 kn. Projekt je dio 7. okvirnog projekta Europske unije. Glavni cilj je suradnja zemalja jugoistočne Europe u praćenju razvoja informatičko tehnološkog sektora u regiji. Nositelj projekta je Centar za društvene inovacije iz Austrije, a osim Komore, partneri su i 12 institucija iz zemalja regije i drugih (Grčke, Turske, Belgije, te drugih). Predviđeno je trajanje Projekta u razdoblju od 2009. do 2010., a vrijednost Projekta je 38.300 EUR. Do konca 2010. povučena su sredstva u iznosu 299.509,00 kn, u 2009. u iznosu 173.061,00 kn, te u 2010. u iznosu 126.448,00 kn, što je evidentirano u poslovnim knjigama na računu prihoda Projekta. Rashodi Projekta su izvršeni u iznosu 220.267,00 kn, od čega u 2009. u iznosu 19.628,00 kn, a u 2010. u iznosu 200.639,00 kn. Ciljevi projekta su ostvareni.

Prihodi od međunarodnih organizacija su ostvareni u 2010. u iznosu 301.106,00 kn, a odnose se na više projekata. Vrijednosno značajniji prihodi u iznosu 210.980,00 kn, ostvareni su za financiranje Projekta za promociju malog i srednjeg poduzetništva. Projekt je dio Programa Partneri za promociju ulaganja koji sufinancira Europska unija iz programa CARDS 2005, vezano uz inozemna ulaganja u zemlje Zapadnog Balkana (Hrvatsku, Albaniju, te druge), a na inicijativu Udruženja europskih gospodarskih komora. Predviđena su ukupna sredstva Projekta u iznosu 90.136 EUR, uz sufinanciranje komora u iznosu 13.290 EUR. Stvarni troškovi su iznosili (za naknade osoblju, putovanja i reprezentaciju) 105.005 EUR, od čega se na sufinanciranje komora odnosi 16.181 EUR, a prihvaćeni su troškovi u iznosu 92.480 EUR, od čega se na doprinos komora odnosi 13.050 EUR. U ožujku 2010. doznačena su Komori sredstva po konačnom obračunu za navedeni Projekt u iznosu 29.135 EUR, odnosno 210.980,00 kn, od čega se na Županijsku komoru Rijeka odnosi 12.924 EUR, Split 8.366 EUR i Karlovac 7.845 EUR. Ciljevi Projekta su ostvareni.

U okviru drugih prihoda Komore od pružanja usluga, evidentirani su prihodi od projekata u ukupnom iznosu 739.413,00 kn, koji se odnose na projekte Drvo je prvo u iznosu 500.000,00 kn, analize potreba za obrazovanjem u malom i srednjem gospodarstvu s posebnim naglaskom na poduzetničkim vještinama u iznosu 145.363,00 kn, LUK - pomoć malim i srednjim tvrtkama u uvođenju sustava upravljanja kvalitetom u iznosu 54.250,00 kn, te ECDL Testni centar u iznosu 39.800,00 kn.

Za provođenje Projekta Drvo je prvo, Komora je u srpnju 2008. s Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva i jednim društvom (Hrvatske šume d.o.o.) zaključila Sporazum o sudjelovanju u Projektu, kojim je utvrđen način zajedničke suradnje u provedbi Projekta, trajanje Projekta tri godine, imenovanje savjeta Projekta za nadzor provedbe Projekta, te projektog tima za izradu prijedloga i provođenje planiranih aktivnosti u okviru Projekta. Sporazumom nije utvrđena ukupna vrijednost Projekta, nego je navedeno da se sve aktivnosti i troškovi Projekta uređuju godišnjim Programom i Financijskim planom. Utvrđeni su ciljevi Projekta: povećanje uporabe drva i jačanje konkurentnosti domaćih drvoprerađivača, podizanje svijesti stanovništva o uporabi drva i održivosti šumarstva, povećanje broja finalnih proizvoda od drva, prilagodbe normama i regulativi Europske unije te promocija korištenja drvne biomase. U skladu s odredbama Sporazuma, u lipnju 2010. je donesen Program i Financijski plan Projekta za 2010. u iznosu 1.560.000,00 kn, od čega se na sufinanciranje Ministarstva odnosi 500.000,00 kn (što je uplaćeno Komori u prosincu 2010.), Komoru 1.000.000,00 kn, te društvo 60.000,00 kn, koji iznos društvo može podmiriti i u naturi.

Sredstva su planirana za provođenje aktivnosti vezane uz vizualnu komunikaciju u iznosu 500.000,00 kn, elektroničku komunikaciju u iznosu 500.000,00 kn i auditivnu komunikaciju u iznosu 560.000,00 kn. Komora je u ožujku 2011. sastavila godišnje financijsko izvješće o izvršenom Programu, prema kojem su u 2010. utrošena sredstva u iznosu 2.736.837,00 kn i to: za sudjelovanje na domaćim sajmovima (osam sajмова) 2.052.679,00 kn, potprojekte 221.868,00 kn (provođenje natječaja za namještaj i opremu za dječje vrtiće 169.908,00 kn, Park u parku 30.000,00 kn, te web stranica Projekta 21.960,00 kn), tiskana izdanja 195.549,00 kn, kongres arhitekata 122.342,00 kn, promotivne materijale 99.844,00 kn, te druge aktivnosti 44.555,00 kn (promocije, troškovi članova tima i koordinatora). Projekt je sufinanciralo Ministarstvo u iznosu 500.000,00 kn i društvo u iznosu 60.000,00 kn (ustupanjem oglasnog prostora i najmom dekorativnog bilja), u skladu s planiranim sredstvima, a najveći dio u iznosu 2.176.837,00 kn je podmirila Komora. Projekt se izvršava u skladu sa zacrtanim ciljevima i aktivnostima.

Za Projekt analize potreba za obrazovanjem u malom i srednjem gospodarstvu ostvareni su prihodi u 2010. u iznosu 145.363,00 kn. Odnose se na prenesena neutrošena sredstva za provođenje Projekta iz 2009., a što je utrošeno tijekom 2010. U srpnju 2008. je za provođenje Projekta zaključen ugovor o suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva za razdoblje od 2008. do 2011. Utvrđena je ukupna vrijednost Projekta u iznosu 450.000,00 kn. U 2008. je provedeno istraživanje stanja vezano uz praćenje navedenih potreba, a u 2009. prvo pilot istraživanje, za što je Ministarstvo ukupno doznačilo 250.000,00 kn, što je utrošeno u skladu s odredbama ugovora. Istraživanje je nastavljeno u 2010. i 2011., a financirano je iz prenesenih neutrošenih sredstava iz 2009., te dalje samo iz sredstava Komore. Analiza je javno prezentirana u 2009. i 2010., a u pripremi je prezentacija rezultata za 2011. Ostvarivanje ciljeva Projekta je u tijeku.

II. REVIZIJA ZA 2010.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja i poslovnih knjiga,
- analizirati ostvarenje prihoda i rashoda,
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava, te
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje neprofitne organizacije.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa, interni akti, te dokumentacija i informacije o poslovanju Komore. Provjerena je primjena zakona, uputa, procedura, odluka i drugih internih akata, s ciljem utvrđivanja zakonitosti poslovanja. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola. Obavljena je analiza značajnih pokazatelja, te su istražene promjene i odstupanja od planiranih veličina. Podaci evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s planiranim i s podacima iz ranijeg razdoblja, u cilju utvrđivanja područja rizika.

Revizijski dokazi su prikupljeni provjerom i analizom poslovnih knjiga, knjigovodstvenih isprava i druge dokumentacije koje su dokaz o nastalim poslovnim događajima i na temelju koje su poslovni događaji evidentirani u poslovnim knjigama. Korišteni su podaci s Interneta i iz Sudskog registra, vezano uz udjele Komore u društvima i zakladama. Obavljena je provjera vrijednosno značajnijih stavki na pojedinim računima, a brojnije vrijednosno manje značajne stavke su testirane metodom uzorka. Provjerene su računovodstvene evidencije, popis imovine i obveza, dokumentacija u vezi s obračunom autorskih honorara i ugovora o djelu, ulazni računi, te ostvarivanje svih vrsta prihoda. Korišten je plan rada, godišnji izvještaj o radu, te završni račun Komore, izvještaji o provedbi pojedinih projekata i programa, te sporazuma vezanih uz financiranje sudjelovanja na sajmovima. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba (glavna tajnica Komore, pročelnica ureda predsjednika, voditeljica službe za financijsko računovodstvene poslove i koordinatori određenih aktivnosti, projekata i programa, te drugi zaposlenici) o pojedinim poslovnim događajima vezanim uz poslovne aktivnosti, posebno sustav unutarnjih kontrola, planiranje i računovodstveno poslovanje, potraživanja i obveze, prihode, rashode, evidenciju i upravljanje imovinom, provođenje javne nabave, te izvršenje zaključenih ugovora.

Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2003. i 2004.

Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja Komore za 2003. i 2004., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo bezuvjetno mišljenje.

Revizijom nisu utvrđene nepravilnosti koje bi značajnije utjecale na realnost i istinitost financijskih izvještaja te poslovanje Komore.

Međutim, utvrđene su određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Komori je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Državni ured za reviziju je predložio poduzimanje daljnjih mjera u vezi udjela u društvu i korištenje nekretnine u Opatiji. Naložio je usklađenje potraživanja evidentiranih u poslovnim knjigama Komore od poslovne banke nad kojom je otvoren stečajni postupak, u skladu s rješenjem Trgovačkog suda. Naložio je pribavljanje izvješća od Porezne uprave, s pregledom zaduženja naplate članarine i doprinosa, u skladu s odredbama zaključenog ugovora. Predloženo je, radi postizanja povoljnijih cijena, kod nabave roba, radova i usluga, provoditi određene postupke nabave, bez obzira što Komora nije obvezna provoditi nabavu prema odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Revizijom za 2010. je utvrđeno prema kojim nalogima i preporukama je postupljeno, koji su u postupku izvršenja i prema kojima nije postupljeno.

Nalozi prema kojima je postupljeno:

- U tijeku revizije, u studenome 2011., provedeno je usklađenje potraživanja evidentiranih u poslovnim knjigama Komore od poslovne banke nad kojom je otvoren stečajni postupak.
- U tijeku revizije, u studenome 2011., pribavljeno je izvješće od Porezne uprave, s pregledom zaduženja za naplatu članarine i doprinosa za 2010., u skladu s odredbama ugovora iz travnja 2010.

Preporuke u postupku izvršenja:

- Poduzimane su određene mjere u vezi udjela u društvu i korištenja nekretnine u Opatiji (napravljeno je idejno rješenje projekta, naručen je elaborat o procjeni nekretnina, obavljani su razgovori s više domaćih i inozemnih osoba za suradnju i sufinanciranje uspostave centra i drugih sadržaja), ali poslovno edukacijski centar još nije uspostavljen niti se nekretnine društva koriste.
- S obzirom da Komora nije dužna primjenjivati Zakon o javnoj nabavi, donijela je Interne procedure nabave, prema kojima obavlja nabavu roba, radova i usluga, ali u pojedinim slučajevima postupci nabave nisu provedeni prema navedenim procedurama.

Komora je i nadalje u obvezi postupati prema danim preporukama Državnog ureda za reviziju.

Nalaz za 2010.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, financijski izvještaji, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, imovina, obveze, projekti financirani u 2010., te postupci nabave.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na sustav unutarnjih kontrola, planiranje i računovodstveno poslovanje, upravljanje imovinom, prihode i rashode.

1. Sustav unutarnjih kontrola

1.1. Sustav unutarnjih financijskih kontrola za javni sektor je propisan Zakonom o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 141/06), te drugim propisima. Komora nije obvezna primjenjivati odredbe navedenog Zakona, već je uspostavila sustav kontrola prema ISO standardima, normi 9001:2008.

Revizijom je utvrđeno da su donesene interne procedure vezane uz poslovne aktivnosti. Međutim, u pojedinim slučajevima (postupci nabave, realno iskazivanje imovine, praćenje projekata) nije postupano prema utvrđenim procedurama, te je u tom dijelu potrebno poboljšati sustav unutarnjih kontrola.

Državni ured za reviziju predlaže poboljšati sustav unutarnjih kontrola u pojedinim segmentima poslovanja, s obzirom na utvrđene nedostatke.

1.2. *U očitovanju, Komora navodi da unatoč činjenici da nije obvezna primjenjivati odredbe Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru, mišljenja je da je uspostavila učinkovit sustav unutarnjih kontrola, te da su donesene i u najvećoj se mjeri poštuju donesene interne procedure vezane uz pojedine poslovne aktivnosti.*

2. Planiranje i računovodstveno poslovanje

2.1. Komora je u obvezi primjenjivati računovodstvo za neprofitne organizacije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08 i 7/09). Ustrojene su propisane poslovne knjige: glavna knjiga, dnevnik i pomoćne knjige.

- Planiranje i evidentiranje poslovnih događaja

U Financijskom planu Komore za 2010. planirani su prihodi i rashodi u ukupnom iznosu 237.000.000,00 kn. Planirani prihodi se odnose na prihode od članarina i članskih doprinosa u iznosu 210.000.000,00 kn, te vlastite i druge prihode u iznosu 27.000.000,00 kn. U financijskom planu prihodi nisu planirani detaljno prema vrstama te se ne mogu usporediti s ostvarenim prihodima.

Ukupno ostvareni prihodi iznose 261.270.661,00 kn, rashodi 241.031.236,00 kn, te je višak prihoda 20.239.425,00 kn. U vezi ostvarenog viška prihoda, revizijom je utvrđeno da je u odluci Skupštine o odobrenju završnog računa Komore za 2010. navedeno da se ostvarena razlika prihoda i rashoda u iznosu 20.239.425,00 kn, prenosi u 2011.

Ne spominje se višak iz ranijih godina u iznosu 54.307.183,00 kn, niti raspored odnosno namjena ukupnog viška prihoda koji je prenesen u 2011. u iznosu 74.546.608,00 kn. Također, prema obrazloženju odgovorne osobe nije utvrđena namjena viška prenesenog u 2011. O namjeni viška nije dano obrazloženje ni u Bilješkama uz financijska izvješća za 2010.

Prema odluci od 16. veljače 2012. Komora je smanjila članski doprinos i članarine, što prema pisanom obrazloženju Komore iznosi smanjenje sredstava na godišnjoj razini za 25.000.000,00 kn.

Naknadno, koncem svibnja 2012., reviziji je dostavljena i odluka Upravnog odbora (od 28. srpnja 2011.), prema kojoj je dio ostvarenog viška iz 2010. namijenjen za rješavanje potreba za poslovnim prostorom za novoosnovane organizacijske jedinice Komore, kao i za preseljenje nekih organizacijskih jedinica koje posluju u zakupljenom prostoru. U spomenutoj Odluci nije naveden iznos, odnosno dio viška sredstava koji će se utrošiti za navedene namjene. Uvidom u godišnje financijske izvještaje Komore za 2011. utvrđeno je da je za ove namjene u 2011. utrošeno 15.612.086,00 kn (porast vrijednosti građevinskih objekata u pripremi koncem 2011. u odnosu na konac 2010.), što je manji dio ostvarenog viška prihoda. Nakon ovih ulaganja u 2011., ukupni višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iskazan je koncem 2011. u iznosu 88.746.666,00 kn (godišnji višak prihoda iz 2011. u iznosu 14.200.058,00 kn i preneseni višak iz ranijih godina u iznosu 74.546.608,00 kn).

Planirani i ostvareni prihodi nisu raspoređeni prema programima, projektima i aktivnostima za koje su sredstva namijenjena, niti su o tome osigurani podaci u poslovnim knjigama. U Planu rada i Izvješću o radu za 2010., detaljno su navedeni poslovi koji će se obavljati, odnosno koji su obavljeni (navedeni su razni programi, projekti, aktivnosti), ali bez financijskih pokazatelja, odnosno nisu planirana sredstva prema aktivnostima. Plan rada nije povezan s Financijskim planom, niti Izvješće o radu s financijskim izvještajima. Također se ne prati usporedba planiranih prihoda prema namjeni i ostvarenje rashoda prema aktivnostima.

Odredbama članka 4. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da neprofitna organizacija da je u svom knjigovodstvu obvezna osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda, te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora.

Državni ured za reviziju nalaže planiranje prihoda prema vrstama prihoda, u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, planiranje rashoda prema aktivnostima navedenim u programu rada, izvorima financiranja, praćenje ostvarenja prihoda i rashoda, te povezivanje podataka iskazanih u financijskim izvještajima, izvješću o radu i programu rada radi bolje kontrole.

S obzirom da za dio viška prihoda iskazanog u iznosu 74.546.608,00 kn, još nisu predviđene namjene, predlaže se odrediti namjenu za navedena sredstva.

- Popis imovine

U skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, Predsjednik Komore je donio odluku o redovnom godišnjem popisu imovine i obveza, imenovao povjerenstva, odredio datum popisa, rokove obavljanja popisa te dostave izvještaja s priloženim popisnim listama.

Sastavljena su pojedinačna izvješća o popisu i Izvješće Centralnog povjerenstva te je predsjednik Komore donio odluku o prihvaćanju navedenog izvješća. Popisom nisu utvrđeni viškovi ni manjkovi.

Prema poslovnim knjigama, vrijednost ukupne imovine iznosi 343.541.866,00 kn, od čega se na nefinancijsku imovinu odnosi 239.232.656,00 kn, a na financijsku imovinu 104.309.210,00 kn. Vrijednosno najznačajnija nefinancijska imovina se odnosi na građevinske objekte u iznosu 211.539.612,00 kn, djela likovnih umjetnika u iznosu 12.045.010,00 kn, te građevinske objekte u pripremi u iznosu 1.552.943,00 kn.

Vrijednosno značajnija financijska imovina se odnosi na novčana sredstva u banci i blagajni u iznosu 42.311.263,00 kn, potraživanja u iznosu 34.866.049,00 kn, te dionice i udjele u glavnici u iznosu 23.994.805,00 kn.

Revizijom je utvrđeno da su knjigovodstveni podaci o imovini i obvezama usklađeni s podacima utvrđenim popisom, osim dionica i udjela za koje nije obavljen cjeloviti popis, odnosno nije obavljena provjera broja, pojedinačne i ukupne vrijednosti i usklađivanje sa stanjem na dan 31. prosinca 2010. Također nije provedeno usklađenje vrijednosti umjetničkih slika nabavljenih ranijih godina.

Vrijednost dionica i udjela u glavnici koncem 2010. je iznosila kao i početkom godine 23.994.805,00 kn, a odnosi se na jedanaest tuzemnih trgovačkih društava i zaklada u iznosu 23.884.683,00 kn, te jednu tuzemnu banku u iznosu 110.122,00 kn.

Revizijom je utvrđeno da podaci o udjelima i dionicama za pojedina trgovačka društva, odnosno zaklade, evidentirani u poslovnim knjigama Komore, ne odgovaraju podacima navedenim u Sudskom registru, financijskim izvještajima i izvješćima o radu tih društava, odnosno drugoj dokumentaciji (za zaklade). Tako udjel Komore (100,0%) u izdavačkom društvu iz Zagreba, prema Sudskom registru iznosi 9.387.000,00 kn, a prema poslovnim knjigama Komore 16.737.308,00 kn, što je za 7.350.308,00 kn ili 78,3% više, udjel (100,0%) u informatičkom društvu iz Zagreba, prema Sudskom registru iznosi 20.000,00 kn, a prema poslovnim knjigama Komore 5.000,00 kn, što je za 15.000,00 kn ili 75,0% manje. U poslovnim knjigama je navedeno da Komora u trećem društvu ima dionice u vrijednosti 10.000,00 kn, a utvrđeno je da se radi o udjelu u društvu sličnog ali drugačijeg naziva, iz Slavenskog Broda, koji Komora ima od 2001.

Vrijednost dionica Komore u dva brodogradilišta nije u poslovnim knjigama usklađivana, te je iskazana u istim iznosima kao i koncem 2004. (prije šest godina) u iznosu 1.903.400,00 kn, a Komora ne raspolaže podacima koliko ima dionica u navedenim brodogradilištima i koje vrijednosti, a za jedno brodogradilište nema saznanja u kojem od 12 trgovačkih društava navedenog brodogradilišta ima dionice. U tijeku revizije (studeni 2011.) Komora je zatražila navedene podatke od Središnje depozitarne agencije. Ulog Komore u Zakladu Izvorno hrvatsko od svibnja 1998. iznosi 50.000,00 kn, a u poslovnim knjigama je evidentiran u iznosu 38.822,00 kn, što je za 11.178,00 kn ili 22,4% manje od stvarnog udjela.

Vrijednost pojedinih manjih udjela je usklađena tijekom 2011. (za informatičko društvo, s 5.000,00 kn na 20.000,00 kn), dok za veće udjele (u izdavačkom društvu, brodogradilištima), te pojedine druge manje udjele, za koje još Komora utvrđuje na što se odnose, usklađenje sa stvarnim stanjem nije obavljeno.

Prema odredbama članka 13. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, podaci o popisu unose se u popisne liste pojedinačno, u naturalnim, odnosno novčanim izrazima, te je za dionice trebalo navesti točan broj i vrijednost dionica, te ukupnu vrijednost dionica, a za udjele je trebalo navesti visinu udjela u % i vrijednost udjela, prema stanju na dan 31. prosinca 2010.

U okviru vrijednosti imovine koncem 2010. je iskazana vrijednost 790 slika u iznosu 12.045.010,00 kn. U razdoblju od 2005. do 2009., Komora je kupila 330 slika (prosječno 66 godišnje), ukupne vrijednosti 7.223.977,00 kn (prosječno 1.444.795,00 kn godišnje), iako je već raspolagala s velikim brojem umjetničkih slika (koncem 2004. imala je ukupno 460 umjetničkih slika, čija je vrijednost evidentirana u poslovnim knjigama u iznosu 4.821.033,00 kn).

Prema obrazloženju odgovorne osobe slike su nabavljane uglavnom od privatnih kolekcionara. Prema odredbama članka 16. stavka 2. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, imovina su resursi koje neprofitna organizacija kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti. Slike ne predstavljaju imovinu u smislu odredbi navedene Uredbe te nije bilo ekonomski opravdano nabavljati toliko slika. Ranijih godina su pojedine umjetničke slike evidentirane po nerealnim vrijednostima.

Primjerice, slike poznatih slikara iz 1963. su evidentirane u vrijednosti od 0,45 kn (Kršinić – Pletilja), do 8,62 kn (Ljubo Babić – Krizantema). Umjetnička djela nabavljena u razdoblju od 2005. do 2009. evidentirana su u vrijednosti od 1.214,40 kn do 370.625,00 kn.

Odredbama članka 3. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da se računovodstvo neprofitnih organizacija temelji na opće prihvaćenom načelu točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija. Neprofitne organizacije obvezne su evidentirati poslovne događaje, voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva. Također, odredbom članka 65. stavka 6. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije.

Predsjednik Komore, u skladu s odredbama članka 35. Statuta, odlučuje o kupnji, rashodovanju i prodaji pokretne imovine Komore (umjetničkih slika, tepiha, automobila i drugo), bez ograničenja.

Državni ured za reviziju predlaže u Statutu ili posebnom odlukom utvrditi vrijednost do koje predsjednik Komore može odlučivati o kupnji, rashodovanju i prodaji pokretne imovine Komore.

Državni ured za reviziju nalaže evidentiranje imovine u poslovnim knjigama i iskazivanje vrijednosti imovine u financijskim izvještajima, te obavljanje popisa imovine u skladu s Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Također, nalaže uskladiti vrijednost dionica i udjela Komore u trgovačkim društvima, odnosno zakladama, te umjetničkih slika iskazanih u poslovnim knjigama, sa stvarnim stanjem.

- 2.2. *Vezano na primjedbe o planiranju, ostvarenju i evidenciji aktivnosti Komora obrazlaže da Skupština Komore na godišnjoj sjednici za sljedeću godinu donosi Plan rada, Financijski plan i Odluku o financiranju, koja sadrži ovlasti i načine provođenja. Plan rada za sljedeću godinu izrađuje se na temelju prethodno usvojenih planova rada svih županijskih komora na njihovim gospodarskim vijećima, i kao konsolidirani plan zajedno sa Središnjicom, predlaže se Skupštini, koja ga usvaja.*

Financijski plan omogućava kontrolu planiranih i ostvarenih troškova po vrstama, u skladu s priljevom sredstava, što je dostatno za praćenje kontrole poslovanja u cjelini i po segmentima.

S obzirom na primjedbu da planirani i ostvareni prihodi nisu raspoređeni prema programima, projektima i aktivnostima obrazlaže se, da je druge prihode Komore, koji su u 2010. iznosili 10,9% ukupnih prihoda, nemoguće predvidjeti i planirati, s obzirom da u taj dio prihoda pripadaju svi prihodi projekata, kotizacija, seminara, tečajeva, fondova Europske unije i slični prihodi. Velik dio tih prihoda nastaje ili ovisi o suradnji s ministarstvima, tijelima državne uprave i samouprave, te drugim subjektima. Sve spomenute aktivnosti provode se nakon usuglašavanja navedenih tijela, institucija i drugih subjekata, zbog čega je nemoguće Komori kao nositelju planirati visinu takvih vrsta prihoda.

Vezano na utvrđivanje namjene ostvarenog viška prihoda, navodi se da je Skupština Komore na sjednici održanoj 14. travnja 2011. godine donijela Odluku o odobrenju Završnog računa za 2010., kojom se višak prihoda od 20.239.425,00 kn prenosi u iduću godinu. Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija ne određuje u kojem roku i na koji način će neprofitna organizacija koristiti višak prihoda. U skladu s realizacijom mjera Vlade Republike Hrvatske – Reforma komorskih sustava 2010., Odlukom Upravnog odbora od 22. kolovoza 2011., dio tih sredstava (čiji nam je ukupan iznos u tom trenutku bio nepoznanica, budući da je proces nabave pokrenut po donošenju navedene Odluke, a osim toga i u 2012. navedena investicija je još u tijeku) usmjeren je za rješavanje potreba za poslovnim prostorom za novoosnovane organizacijske jedinice, kao i za preseljenje nekih organizacijskih jedinica koje posluju u zakupljenom prostoru, što doprinosi racionalizaciji poslovanja.

Komora je prihvatila nalaz vezano uz popis udjela i dionica, osim u dijelu koji se odnosi na izdavačko društvo iz Zagreba u iznosu 16.737.308,00 kn, za koje je vrijednost u poslovnim knjigama iskazana prema trošku stjecanja. Obrazlaže da je u međuvremenu uskladila podatke u poslovnim knjigama za druge dionice i udjele.

Vezano na umjetnička djela, Komora smatra da je bilo opravdano nabaviti spomenuta umjetničkih djela, sagledavajući djelovanje Komore u skladu s normama društveno odgovornog poslovanja koje ona propagira i implementira kroz svih 160 godina svoga postojanja i rada, jer se povijesno i tradicionalno kroz komorski sustav provlači, podupire i realizira ideja da samo društvo koje se ukupno razvija može uspješno razvijati gospodarstvo. Umjetnička djela Komore služe doprinosu očuvanja hrvatske kulturne baštine i kao reprezentant te podsjetnik na vremena u kojima je, i još uvijek postoji i djeluje Komora.

Misija Komore je i zagovaranje i ostvarivanje jednakomjernog razvoja svih regija i krajeva Hrvatske, prije svega kroz ujednačavanje materijalno tehničke osnove i uvjeta rada središnjice i županijskih komora na korist i za potrebe prije svega gospodarske zajednice, a onda i koliko financijske mogućnosti dozvoljavaju, opremanje prostora recentnim nacionalnim autorima i djelima (većinom se radi o slikama), ponajprije lokalnog karaktera. Sve nabavke, kroz povijest a i danas (zadnja je bila 2007.) selektirane su od najuglednijih povjesničara umjetnosti i stručnjaka, i izvršene iz privatnih kolekcija, što je za Komoru s aspekta nabave bilo racionalnije.

U poslovnim knjigama Komore slike su evidentirane po nabavnoj vrijednosti. Slikama koje su nabavljane prije 1990., denominacijom valute, promijenila se i vrijednost iskazana u knjigovodstvu, a važeća Uredba ne propisuje obvezu revalorizacije dugotrajne imovine. Osim toga umjetnička djela su podložna čestim tržišnim oscilacijama i bilo bi krajnje neprimjereno neprestano ih uz značajan trošak procjenjivati, izuzev u slučajevima prodaje, kojima ta djela nisu namijenjena.

Što se tiče primjedbi koje se odnose na ovlasti predsjednika pri odlučivanju o kupnji, rashodovanju i prodaji pokretne imovine Komore, obrazlaže se da one proizlaze iz Statuta Komore i posebnih odluka organa upravljanja Komorom.

3. Upravljanje imovinom

3.1. Revizijom je utvrđeno da Komora nije učinkovito upravljala poslovnim prostorima, građevinskim objektima u pripremi, dionicama i udjelima u društvima, te potraživanjima.

- Upravljanje poslovnim prostorom

Komora je koncem 2010. imala je u vlasništvu 26 poslovnih prostora na različitim lokacijama u zemlji i inozemstvu površine 22 176,4 m², te u najmu poslovne prostore na šest lokacija površine 1 964,0 m², odnosno koristila je ukupno za svoje potrebe poslovni prostor površine 24 140,4 m², ili u prosjeku 38,4 m² površine poslovnog prostora po zaposlenom. U okviru pojedinih poslovnih prostora, nalaze se i dvorane za održavanje skupova.

Prema lokacijama, vrlo su različite površine prostora po zaposlenom (u zemlji od 15,6 m² u Dubrovniku, do 92,0 m² u Kninu, a u inozemstvu od 44,0 m² u Sarajevu, do 394,4 m² u Moskvi), bez obzira je li prostor u vlasništvu Komore ili je u najmu. Tako je prema odredbama ugovora o zakupu, za zakup prostora s namještajem u Moskvi površine 788,7 m², za dva zaposlenika, u razdoblju od lipnja 2010. do svibnja 2011. (za jedanaest mjeseci) ukupno plaćeno 4.516.856,00 kn, što je 410.623,00 kn mjesečno. Nakon jedanaest mjeseci, od lipnja 2011., smanjena je površina poslovnog prostora u zakupu u Moskvi, te je na istoj adresi uzet u zakup poslovni prostor površine 162,0 m², uz mjesečnu zakupninu u iznosu 93.059,00 kn za jednog zaposlenika. Za razdoblje od jedanaest mjeseci za zakup prostora u Moskvi više je plaćeno 3.493.207,00 kn.

Prema navedenom, Komora je trebala voditi brigu i realno planirati površinu i primjerenost prostora za potrebe u Moskvi, u skladu s mogućnostima Komore i financijskoj snazi gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Državni ured za reviziju je mišljenja da Komora treba utvrditi kriterije kojima bi se odredili uvjeti za nabavu i zakup poslovnog prostora, površina poslovnog prostora po zaposlenom, te površina i lokacije poslovnog prostora na kojima će se osigurati dvorane za održavanje skupova.

Državni ured za reviziju nalaže kod uzimanja prostora u zakup postupati ekonomično te osim o veličini prostora, voditi brigu o kvaliteti, lokaciji i cijenama. Također, nalaže utvrditi višak prostora koji je u vlasništvu Komore, s obzirom na broj zaposlenih i raspoloživu površinu poslovnog prostora po zaposlenom, te s viškom prostora upravljati učinkovito.

- Građevinski objekti u pripremi

Građevinski objekti u pripremi su koncem 2010. evidentirani u iznosu 1.552.943,00 kn, a odnose se na investiciju u tijeku na zemljištu u vlasništvu Komore u Zagrebu, u Stenjevcu, površine 525,0 m².

U 2010. u tijeku je bio postupak ishođenja građevinske dokumentacije za gradnju višekatnog stambenog objekta u vlasništvu Komore na navedenom zemljištu.

Prema obrazloženju odgovorne osobe, Komora je u 2011. privremeno odustala od investicije.

Državni ured za reviziju je mišljenja da Komora, s obzirom na svoju djelatnost, ne bi trebala graditi vlastite stambene objekte, niti za navedene namjene trošiti sredstva doprinosa koje ostvaruje od svojih članica.

- Upravljanje dionicama i udjelima u društvima

Vrijednost dionica i udjela u glavnici koncem 2010. je iznosila kao i početkom godine 23.994.805,00 kn. Prema podacima iz poslovnih knjiga, vrijednosno značajnije dionice, odnosno udjeli su u izdavačkom društvu iz Zagreba u iznosu 16.737.308,00 kn, u društvu iz Opatije u iznosu 5.162.000,00 kn, te brodogradilištu iz Splita u iznosu 1.721.600,00 kn.

Revizijom je utvrđeno da Komora nije učinkovito upravljala pojedinim društvima u kojima ima 100,0% udjel, iako su članovi nadzornog odbora zaposlenici Komore, a u jednom slučaju i upravu čini član Komore.

Tako u jednom od navedenih društava iz Zagreba (izdavačko društvo), s temeljnim kapitalom 9.387.000,00 kn, članovima nadzornog odbora (zaposlenici Komore) se isplaćuje naknada za rad.

Ukupni gubitak navedenog društva iz ranijih godina iznosi 5.150.148,00 kn, društvo ima 24 zaposlenika, a prosječna neto plaća po zaposleniku u 2010. je iznosila 7.688,00 kn.

Od ukupnih prihoda društva u 2010. u iznosu 10.417.185,00 kn, najveći dio u iznosu 9.882.537,00 kn ili 94,9% odnosi se na dotacije Komore.

Društvo iz Opatije zastupa član uprave, koji je zaposlenik Komore. Nadzorni odbor ima tri člana (zaposlenici Komore). Ukupni gubitak društva iz ranijih godina iznosi 3.363.446,00 kn. Koncem 2010. je evidentirana vrijednost dugotrajne imovine društva u iznosu 29.603.574,00 kn (23.015.760,00 kn za zemljište površine 9 450,0 m², te 6.587.814,00 kn za zgrade površine 2 789,0 m²). Društvo ne posluje i nema zaposlenih. Rashodi se odnose na usluge čuvanja objekta. Zgrada se ne amortizira, jer je izvan upotrebe.

Komori je, prema odluci Vlade Republike Hrvatske iz 1997., prenesen 100,0% udjel u društvu u iznosu 5.162.000,00 kn, od čega 30,0% na temelju ranijih ulaganja Komore u društvo, a 70,0% za podmirenje duga brodogradilišta prema Komori, uz uvjet da je jedina djelatnost društva poslovno edukacijski centar. Imovina društva značajno prelazi navedeni priznati iznos ulaganja Komore u društvo i duga brodogradilišta prema Komori. Do obavljanja revizije (konac studenoga 2011.), poslovno edukacijski centar nije ustrojen.

Informatičko društvo iz Zagreba, s temeljnim kapitalom 20.000,00 kn, zastupa direktorica, koja je i predsjednica skupštine društva, te vršiteljica dužnosti voditelja Centra za informatiku i statistiku u Komori (dalje u tekstu: Centar).

Društvo je registrirano na adresi u zgradi Središnjice Komore, a za korištenje prostora ne plaća najamninu. Društvo posluje s dobiti, ali obavlja poslove uglavnom za Komoru, nema zaposlenih, nego angažira druge izvoditelje. Komora za navedene poslove ima Centar u kojem radi 14 zaposlenih.

Rashodi društva u 2010., umanjeni za porez na dobit, iznosili su 912.574,00 kn, a odnose se na druge vanjske troškove u iznosu 910.273,00 kn (troškove održavanja, knjigovodstvene i druge usluge), amortizaciju i druge poslovne rashode (troškove banke, doprinosa za Komoru, doprinosa za šume i poreza na tvrtku).

Prema obrazloženju Komore, društvo koristi prostor u sjedištu Komore, koji je radni prostor Centra, na način da djelatnici tvrtke koja je izvoditelj radova za društvo, dolaze u Komoru, te obavljaju poslove implementacije, nadogradnje, instalacije i održavanja informatičkog sustava Komore. Stručnjaci nisu zaposlenici društva, već su zaposlenici tvrtke izvođača radova za društvo.

Održavanje internetskih servisa uspostavljeno je putem društva, jer su za navedene poslove potrebna specifična znanja, a zapošljavanje novih djelatnika u Komori bilo bi skuplje od plaćanja putem društva. Poslovi se obavljaju u suradnji Centra i izvoditelja radova za društvo.

Državni ured za reviziju je mišljenja da bi poslove održavanja i razvoja internetskih servisa, Komora trebala obavljati sama u okviru Centra, uz zapošljavanje novih djelatnika ili angažiranje vanjskih stručnjaka za pojedine stručne poslove.

Obavljanje poslova putem društva, koji angažira druga društva, poskupljuje troškove, jer je društvo obvezno plaćati porez na dodanu vrijednost, porez na tvrtku, porez na dobit, doprinos za šume, knjigovodstvene usluge i doprinos Komori. Osim toga, prema odredbama Zakona o Komori, Komora treba razvijati svoj vlastiti informacijski sustav i sustav poslovnog informiranja.

Državni ured za reviziju predlaže poduzeti mjere za unaprjeđenje poslovanja društva iz Opatije i korištenje njegovih nekretnina, kako se i dalje ne bi povećavao gubitak navedenog društva.

Državni ured nalaže poduzimanje odgovarajućih mjera kojima bi se unaprijedilo upravljanje društvima u kojima Komora ima većinski udjel u vlasništvu, odnosno preispitati opravdanost i utvrditi ciljeve Komore vezane uz navedene udjele s obzirom da većina društava ne posluje uspješno.

- Potraživanja

Ukupna potraživanja su koncem 2010. iznosila 34.866.049,00 kn, od čega se na potraživanja od kupaca odnosi 8.104.221,00 kn.

Vrijednosno značajnija potraživanja od kupaca u iznosu 1.082.768,00 kn se odnose na neplaćene račune šest društava koja su sudjelovala na raznim sajmovima. Prema vremenu nastanka, odnose se na 2008. u iznosu 543.341,00 kn, 2009. u iznosu 269.965,00 kn i 2010. u iznosu 269.461,00 kn.

Komora šalje pisane pozive odnosno opomene kupcima, a za zakašnjenje plaćanja ne obračunava kamate. Osim toga, Komora odobrava društvima koja nisu podmirila obveze prema Komori, sudjelovanje na sajmovima i ne traži sredstva kojima bi se osigurala naplata duga.

Također, ne poduzima mjere naplate pokretanjem tužbi.

Državni ured za reviziju je mišljenja da za potraživanja od kupaca koji su dužni Komori tri godine, nije dovoljno slati samo pisane opomene. Na plaćanje sa zakašnjenjem treba obračunati odgovarajuće zatezne kamate.

Društvu koje duguje Komori, sudjelovanje na određenom novom sajmu treba uvjetovati podmiranjem obveza prema Komori.

- 3.2. *Vezano uz nabavu i zakup poslovnog prostora, Komora obrazlaže da se, nakon odluke Skupštine o osnivanja novih županijskih komora (1993.), kod osiguranja materijalne osnove za rad navedenih komora vodila kriterijima postojećih objekata, veličine županije i snage gospodarstva, raspoloživosti adekvatnog prostora, cijenom i kvalitetom pojedinih prostora. Najveći dio površine iskorišten je za dvorane, sudnice i drugo, a manji za uredski i prateći poslovni prostor, koji je u cijelosti u zajedničkoj funkciji djelatnosti Komore.*

To znači da se u njemu u vrijeme i iza radnog vremena održavaju sastanci, seminari, edukacije, tečajevi, radionice, izložbe, prezentacije ministarstava i drugih državnih tijela, agencija, udruga, te drugih zainteresiranih korisnika. Navodi da se u Dubrovniku od ukupnih 155,6 m² prostora, na uredski prostor odnosi 88,7 m², što je 8,9 m² po zaposlenom, u Kninu se od ukupnih 552,0 m² prostora, na uredski prostor odnosi 62,6 m², što je 10,4 m² po zaposlenom, a u Sarajevu se od ukupnih 88,0 m² prostora, na uredski prostor odnosi 32,0 m², što je 16,0 m² po zaposlenom. Zaključuje da se u cijelosti ne raspolaže s viškom prostora, jer su poslovni prostori Komore, osim u direktnoj funkciji gospodarstva i u funkciji šire društvene zajednice.

Vezano na zakup prostora u Moskvi, obrazlaže da su njegovom zakupu i otvorenju prethodili opsežni dugogodišnji dogovori i planovi osnovani na potrebama utvrđenog interesa tvrtki koje su isticale potrebu takvog zajedničkog i usko koordiniranog djelovanja na zahtjevnom ruskom tržištu. Kada je projekt odobren uslijedile su dugotrajne aktivnosti i veliki trud oko pronalaska odgovarajućeg prostora, jer je u Moskvi adekvatan poslovni prostor iznimno teško naći, zbog vrlo visokih cijena i iz sigurnosnih razloga, zbog čega se većina veleposlanstva, predstavništva i sličnih Institucije nalaze u blizini centra.

Zbog namjere da prostor troškovno i operativno dijeli više tvrtki i Komora, te s željom da se naglasi ozbiljnost organiziranog nastupa u Rusiji, kao i zbog određenih okolnosti koje su dugo opterećivale gospodarske hrvatsko ruske odnose, usuglašena je potreba za zakupom prostora veće površine (smještaj tvrtki koje su već poslovale u Ruskoj federaciji uz izuzetno velike troškove, rješavanje potreba za dvoranama za sastanke, izložbenim prostorima za hrvatske proizvode i promotivna predstavljanja tvrtki, primjerice turističkih agencija, proizvoda za hotelijerstvo te promotivnih materijala i drugo). Rok najma prostora, zbog konkretne situacije i uvjeta tržišta nije bio moguć na razdoblje kraće od godine dana. Kadrovska podrška Komore od početka je planirana s dva do tri djelatnika. Kako se uslijed krize nije realizirao prvotni plan sustanarstva s kadrovskim pojačanjima samih tvrtki u već ugovorenom prostoru, a i dalje je postojala potreba postojanja i rada predstavništva, preseljenjem nakon prve godine poslovanja u manji prostor, troškovi su značajno smanjeni.

U vezi građevinskih objekata u pripremi, Komora obrazlaže da je vodeći računa o upravljanju imovinom, pokrenula postupak zemljišno knjižnog i posjedovnog uređenja imovine. Jedan segment imovine je i zemljište u Stenjevcu (525,0 m²), gdje su poduzete sve radnje da se napravi parcelacija i zemljište dovede u stanje za ishodenje dokumenata i odobrenje projekta izgradnje stambenog objekta (četverokatnice s manjim stanovima).

Obrazlaže da su navedenim postupcima bolje valorizirali i sačuvali imovinu u uvjetima kada pada prometna vrijednost nekretnina. Također, u skladu s gospodarskim okolnostima i financijskim mogućnostima, te s posebnom pažnjom da se sredstva članica opravdano troše, konačnu odluku o predloženoj investiciji donijeti će organi upravljanja Komorom.

Vezano na upravljanje dionicama i udjelima, obrazlaže se da je izdavačko društvo iz Zagreba, kao prvi hrvatski poslovni list 60 godišnje tradicije, u 100,0% vlasništvu Komore od 2006., te je postojao gubitak iz ranijih godina u ukupnom iznosu od 5.150.148,00 kn. Navedeno društvo ima Nadzorni odbor čiji su članovi zaposlenici Komore kojima se isplaćuje naknada za rad. Međutim, ističe da je poslovanje društva konsolidirano upravo u razdoblju od kada Komora kontrolira poslovanje.

Društvo je u 2010. ostvarilo pozitivan rezultat, kao i 2011., upravo zahvaljujući promjeni poslovne politike koja je omogućila uštedu najbitnijih troškova, a u skladu sa smjernicama dobivenim od Nadzornog odbora. Nadzorni odbor je uložio veliki napor kako bi pročistio sve nerealne stavke u bilanci, tako da danas bilanca društva prikazuje realne vrijednosti u aktivi i pasivi.

Vezano na informatičko društvo, Komora je prihvatila nalaz revizije. Obrazlaže da je između ostaloga, uloga Komore uspostava internetskih poslovnih servisa i kreiranje novih usluga, te da Komora razvija svoj vlastiti informacijski sustav i sustav poslovnog informiranja. Primjena novih tehnologija i implementacija kompleksnih sustava iziskuje specifična znanja i novčana ulaganja, te je Komora otkupila društvo s ciljem razvoja novih internetskih servisa putem kojih bi na elektronskom tržištu (elektronska trgovina, elektronski potpis, elektronska plaćanja) ojačala svoju poziciju, ali i unaprijedila opće uvjete poslovanja svojih članica. Nažalost, u poslovnom okruženju, djelomično zbog regulative, kao i zbog prenošenja predviđenih poslova bankama i drugim institucijama, okolnosti se nisu razvijale u tom smjeru, te je Komora, kao što se i predlaže u nalazu, odlučila kadrovski se osnažiti i time stvoriti uvjete za gašenje društva, što je u tijeku.

Komora obrazlaže da se nekretnine društva iz Opatije, odnose na hotel u ruševnom stanju koji se nalazi između Rijeke i Opatije, a pripada Rijeci. Nalazi se u zelenoj zoni u kojoj je ograničena izgradnja. Komora je u dogovorima s gradom Rijekom i Primorsko goranskom županijom sudjelovala u predradnjama i predlaganju generalnog urbanističkog plana grada Rijeke za korištenje i namjenu prostora, a prema rješenju Vlade Republike Hrvatske. U 2010. dobila je izvadak iz generalnog urbanističkog plana, kartografski prikaz za korištenje, namjenu, te uređenje i zaštitu prostora, te Preliminarni program izgradnje urbanističkih područja Preluk-Panorama. U siječnju 2012. na sastanku s ministrom turizma, iskazan je interes da se ovaj prostor iskoristi za edukacijski centar i za potrebe razvoja turističkih kadrova, što se uklapa u planove Komore. Zaduženi su suradnici ministra i predsjednika Komore za daljnje aktivnosti. Projekt je dobio status Nacionalnog pilot projekta u izobrazbi kadrova, poglavito u turizmu. Obavljeni su razgovori s Hotelijerskim fakultetom s ciljem da učenici i studenti obavljaju praksu/rukovođenje u takvom hotelu, uz mentorstvo. Planira se napraviti zajednički projekt, koji bi se kandidirao za dodjelu sredstava Europske unije. Komora će, uz zainteresirane partnere, učiniti sve da se izgradnja i funkcija planiranog Centra realiziraju.

Vezano za naplatu potraživanja, Komora obrazlaže da je njena obaveza i dužnost na sve moguće načine na traženje društva izaći im u susret, te stoga ne poduzima mjere naplate pokretanjem tužbi. Svejedno se dužnike redovito pismeno opominje i kontaktira, te se informira o njihovoj situaciji pa se Komora s obzirom na svoju specifičnu poziciju i odnos s članicama trudi biti fleksibilna i iznaći manje drastična rješenja posebice u godinama gospodarske i financijske nestabilnosti sve u cilju zadržavanja izvoza i pozicija na međunarodnom tržištu. Takvim pristupom, većina nalazom navedenih dugovanja je u realizaciji. Tvrtke koje svoje obaveze prema Komori nisu podmirile, a obveze se u najvećoj mjeri odnose na sudjelovanja na sajmovima, sukladno zaključku s proširenog Odbora za sajmove iz listopada 2010., lipnja, te studenog 2011., neće biti u mogućnosti nastupati na sajmovima dok svoje obaveze ne podmire. Tako primjerice jedno od navedenih društva zbog otvorenih dugovanja nije moglo ostvariti nastup na sajmu Domotex, Hannover u siječnju 2012. Drugom društvu će biti omogućeno podmirenje duga prema planu dinamike otplate, s krajnjim rokom rujan 2012.

Zbog razumijevanja Komore, društvo je ostvarilo nove poslovne kontakte i proširilo se na nova tržišta. Komora smatra da ovakve mjere, bez utuživanja, pritiska obračunom kamata na dug, stvaranja dodatnih sudskih troškova s još neizvjesnijom naplatom, ipak rezultiraju smanjenjem ukupnih potraživanja od članica, ponekad u nešto dužem roku, ali svakako u afirmativnijem pristupu i u partnerskom odnosu koji je Komora i dužna graditi sa svojim članicama, kao što uostalom čini i država za sva svoja potraživanja.

4. Prihodi

- 4.1. Ukupni prihodi Komore za 2010. su planirani u iznosu 237.000.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 261.270.661,00 kn, od čega se na prihode od članarina i članskih doprinosa odnosi 232.677.441,00 kn, od prodaje roba i pružanja usluga 18.450.586,00 kn, prihode po posebnim propisima 5.080.202,00 kn, prihode od donacija 1.722.748,00 kn (od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija), prihode od imovine 1.466.930,00 kn (odnose se na prihode od nefinancijske imovine – zakupa i iznajmljivanja 1.307.681,00 kn, te od financijske imovine – oročena sredstva i depoziti, zatezne kamate i tečajne razlike 159.249,00 kn), te druge prihode 1.872.754,00 kn (od naknade šteta i refundacija 1.104.473,00 kn, od prodaje dugotrajne imovine 188.503,00 kn, te druge nespomenute prihode 579.778,00 kn).

Prihodi od pružanja usluga su ostvareni u iznosu 18.450.586,00 kn, a odnose se na prihode od pružanja usluga članicama Komore za sudjelovanje na sajmovima u iznosu 8.880.610,00 kn, te od kotizacija, članarina i drugih naknada u vezi s navedenim sajmovima i seminarima koje su uplatila razna udruženja i zajednice u iznosu 4.459.031,00 kn (ukupno prihodi za sajmove iznose 13.339.641,00 kn), od naknada Stalnog izbranog sudišta u iznosu 2.968.989,00 kn, od znakova Hrvatska kvaliteta i Izvorno hrvatsko u iznosu 1.124.675,00 kn, prihode od projekata u iznosu 739.413,00 kn (od čega je 500.000,00 kn ostvareno za projekt Drvo je prvo), prodaje priručnika i brošura u iznosu 88.558,00 kn, Suda časti u iznosu 97.955,00 kn, Centra za mirenje u iznosu 28.077,00 kn i druge prihode u iznosu 63.278,00 kn.

- Prihodi od članarina i članskih doprinosa

Vrijednosno najznačajniji prihodi u iznosu 232.677.441,00 kn su ostvareni od članarina i članskih doprinosa koje plaćaju članovi Komore u skladu s propisima.

Obračun i naplatu članarine i doprinosa, te njihov nadzor, provodi Porezna uprava, u vezi čega su s Poreznom upravom zaključeni ugovori te protokoli: ugovor i protokol iz 2001., koji su bili na snazi do konca travnja 2010., te novi ugovor i protokol zaključen koncem travnja 2010. Prema odredbama navedenih ugovora i protokola Porezna uprava se obvezala dostavljati Komori izvješća, odnosno preglede zaduženja i naplate komorskog doprinosa i članarine za obavljanje javnih ovlasti (polugodišnje i godišnje prema prvom ugovoru, a mjesečna i godišnje izvješće prema novom ugovoru), a što nije dostavljala. Komora nije iskazala potraživanja za nenaplaćene članarine i članske doprinose, jer o tome nije imala podataka.

Po nalogu Državnog ureda za reviziju, koncem studenoga 2011. je dostavljeno prvo izvješće Porezne uprave za 2010.

Državni ured za reviziju nalaže redovito tražiti od Porezne uprave odgovarajuće izvještaje o zaduženju i naplati članarina i članskih doprinosa te u poslovnim knjigama iskazati podatke o potraživanjima.

- Prihodi od pružanja usluga za sudjelovanje na sajmovima

Vrijednosno najznačajniji prihodi od pružanja usluga za sudjelovanje na sajmovima, u iznosu 6.387.900,00 kn su ostvareni od pojedinih ministarstva, odnosno iz državnog proračuna za sufinanciranje sajмова, na temelju pojedinačnih sporazuma zaključenih s ministarstvima.

Organizaciju sajмова, te naručivanje radova i usluga za sajmove obavlja Komora. Izvješća o utrošenim sredstvima za sajmove, s priloženim računima, dostavlja ministarstvima.

U pojedinim izvješćima se navode svi sudionici sajma i dobivene nagrade članica Komore, ali nije napravljena analiza financijske učinkovitosti sajma na način da se prate zaključeni poslovi članica Komore na sajmu ili neposredno nakon njega, te vrijednost zaključenih poslova u odnosu na troškove sajma.

Komora provodi ankete o zainteresiranosti članica za sajmove, na temelju čega odlučuje o sudjelovanju.

Međutim, članice se mogu javiti za sudjelovanje na sajmovima i ako nemaju veći interes, jer kod pojedinih sajмова ne sudjeluju u troškovima sufinanciranja ili sudjeluju s manjim udjelom od stvarnih troškova. Osim toga, Komora pojedinim članicama plaća i troškove puta te druge naknade.

Državni ured za reviziju predlaže pratiti ekonomsku učinkovitost po pojedinim sajmovima, odnosno prije donošenja odluke o sudjelovanju na sajmovima utvrditi opravdanost takve odluke.

- Prihodi od iznajmljivanja poslovnih prostora

Prihodi od iznajmljivanja poslovnih prostora su ostvareni u iznosu 1.307.681,00 kn. Ugovori o zakupu su zaključivani uz različite uvjete, za razne prostore, u raznim gradovima. U pojedinim slučajevima prema mišljenju revizije, uvjeti zakupa nisu bili povoljni za Komoru.

Na temelju dva ugovora o zakupu zaključena u ranijim godinama, Komora je dala u zakup 745,5 m² poslovnog prostora poslovnoj banci u Karlovcu, na 15 godina, uz cijene koje su važile na tržištu u vrijeme zaključivanja ugovora, bez mogućnosti daljnjih korekcija cijena, te bez mogućnosti ranijeg otkaza ugovora, odnosno za svaku godinu ranijeg otkaza treba platiti određenu naknadu na ime uređenja prostora. Banci je ugovorom dozvoljeno da bez posebne naknade instalira bankomat u poslovnom prostoru.

Prostor u Zagrebu (Gajeva 2a) površine 107,0 m², Komora je dobila na korištenje od Grada Zagreba, na temelju zaključenih ugovora o zakupu. Ugovori su zaključeni ranijih godina na neodređeno vrijeme, uz mogućnost raskida, uz otkazni rok šest mjeseci, a prema točki 12. ugovora, zakupac ne može zakupljeni prostor niti njegov dio, davati u podzakup. Komora je u ožujku 1992. zaključila sporazum s jednom bankom iz Zagreba, prema kojem banci daje prostor u podzakup, te ovlašćuje banku da kod nadležnog tijela ishodi prijenos najma navedenog prostora, što do dana obavljanja revizije (listopad 2011.) nije učinjeno.

Komora mjesečno podmiruje sve troškove zakupa Gradu Zagrebu za navedeni prostor, a banka nadoknađuje Komori plaćene troškove. Na taj način Komora privremeno financira banku, a bez koristi za Komoru. Komora istodobno uzima u zakup poslovni prostor, uz veću zakupninu.

U tijeku revizije, u studenome 2011. Komora je poslala dopis banci u kojem traži od banke da hitno utvrdi termin primopredaje poslovnog prostora, koji koristi banka.

Državni ured za reviziju je mišljenja, da je Komora trebala zaključiti ugovor s bankom iz Karlovca uz realnije odnosno povoljnije uvjete, da nije trebala davati velik prostor u zakup jednoj osobi, na dugo razdoblje (15 godina).

Državni ured za reviziju predlaže, prije davanja prostora u zakup, utvrditi je li navedeni prostor potreban Komori ili nije.

Državni ured za reviziju nalaže kod davanja poslovnih prostora u podzakup, postupati prema odredbama ugovora o zakupu.

- 4.2. *U vezi prihoda od članarina i članskih doprinosa, Komora navodi da će svi potrebni dokumenti vezani uz poslove koje temeljem ugovora za Komoru obavlja Porezna uprava biti na vrijeme dostupni.*

Vezano na prihode od pružanja usluga za sudjelovanje na sajmovima, navodi se da je 2003. u Komoru uveden ISO sustav, koji je doprinio transparentnosti djelovanja prema članicama, te poslužio kao osnova za unapređenje dugogodišnje institucionalne suradnje i partnerstva. Proces promocije hrvatskog gospodarstva definiran je dijagramom tijekom u kojem je propisan svaki korak u organiziranju nastupa članica na sajmovima, te radnim uputama koje se prate i nadziru kroz interni i međunarodni kontroling.

Promocija hrvatskog gospodarstva, kao jedna od osnovnih aktivnosti Komore, realizira se kroz organizaciju zajedničkih sajmova i izložbi u zemlji i inozemstvu. Koncem tekuće godine izrađuje se Plan promocije, koji obuhvaća sajmove za koje su članice iskazale interes, prikupljen putem Sektora, Centara i Županijskih komora. Plan se analizira i usklađuje na Odboru za sajmove, čiji su članovi sektori koji participiraju u organizaciji 95,0% sajmova Komore. Dakle, Odbor za sajmove predstavlja važni korektivni, koordinacijski i nadzorni faktor u organizaciji sajmova.

Organizacijom sajmova i izložbi članicama se omogućuje kvalitetna tehnička i logistička organizacija (uz podršku tvrtki članica Komore – izvođača), marketinška obrada određenog tržišta putem ranije ostvarenih kontinuiranih kontakata, odnosno povezivanje s potencijalnim partnerima, Komorama, institucijama u određenoj zemlji. Komora, zajedno sa sporazumnim partnerima – institucijama, sufinancira troškove nastupa na sajmovima koji su cjenovno, dizajnom, logističkom specifičnošću, te organizacijom popratnih aktivnosti različito zahtjevni.

Za svaki predloženi sajam organiziraju se sastanci s tvrtkama izlagačima na kojima se utvrđuju tehničke i logističke potrebe kao i svi bitni elementi nastupa. Tvrtke kao korektivni faktor odlučuju o bitnim elementima nastupa na sajmu. Komora svojim članicama nastoji pružiti što povoljniju prezentaciju i tako im omogućiti susrete s postojećim, ali i potencijalnim partnerima. Tvrtke, sukladno Planu promocije, sudjeluju u financiranju nastupa na sajmu. Obrazlaže da je zbog promijenjenih uvjeta na tradicionalnim tržištima važno osigurati kontinuitet nastupa, radi održavanja kontakata i dobrih i konkurentnih pozicija na sajmovima. Primjerice, iskustvo je Komore, sa sajma vina u Dusseldorfu, da se tek kroz kontinuitet osigurala bolja pozicija uz bok vinskih zemalja.

Tome je pridonijelo brendiranje Hrvatske kao vinske zemlje, kontinuitet nastupa, ali i izuzetno tehnički i vizualno dobro osmišljeni nastupi s mogućnošću degustacija, o čemu svjedoče dobivena brojna priznanja i ostvareni kontakti. Vezano na primjedbu o besplatnom nastupu članica na sajmu, Komora obrazlaže da se sajmovi organiziraju i radi ispitivanja postojećih tržišta (putem informacijskih pultova prosječne veličine oko 20,0 m²). Troškove info pultova u potpunosti pokriva Komora, dok otpremu eventualnih uzoraka financiraju tvrtke, ukoliko ih žele pokazati. Isto tako navodi, da troškove puta i smještaja članica na sajmovima u organizaciji Komore, podmiruju same članice sudionici. Takvi troškovi se plaćaju samo u slučajevima i isključivo po nalogu i obrazloženju odgovorne osobe udruženja, te prema zaključcima s njihovih sjednica i iz sredstava koja su njihova i koja se evidentiraju na posebnim kontima, a ne iz izvornih prihoda Komore za sudjelovanja na sajmovima.

Po završetku sajмова, studiozno se izrađuju analize, sagledava realizacija, te ispituje zadovoljstvo članica, u cilju poboljšanja cijelog procesa organizacije nastupa tvrtki na sajmovima. Rezultat sajмова je najčešće proces koji nema odmah izraženu financijsku učinkovitost (proces ugovaranja poslova nije uvijek učinjen za vrijeme trajanja sajma, nego se kroz ostvarene kontakte postupak nastavlja kasnije, a i u velikom broju slučajeva rezultati su poslovna tajna), te je nemoguće u danom trenutku izvršiti analizu isplativosti. Međutim, iskazani interes za ponovni nastup na sajmu, te iz kontinuirane komunikacije s članicama, razvidna je korist koju tvrtke postižu svojim nastupima na sajmovima. Također, Komora u direktnim kontaktima i organiziranim sastancima s članicama dobiva inpute, te na bazi istih radi planove za daljnju organizaciju. Tvrtke koje nastupaju na sajmovima najčešće već jesu izvoznici, no zadaća je Komore da pomogne tvrtke koje ne mogu samostalno ostvariti nastup na stranim tržištima, kako bi svoje proizvode predstavili i pozicionirali u odnosu na konkurenciju.

Komora će i nadalje djelovati u cilju poboljšanja procedura opravdanosti nastupa kao i podizanja kvalitete i efekata nastupa na sajmovima.

Vezano na davanje u zakup poslovnog prostora banci u Karlovcu, te iskazano mišljenje revizije da je trebalo zaključiti ugovor s bankom uz realnije tj. povoljnije uvjete, Komora obrazlaže da s obzirom na krizu, kao i na minimalan promet na tržištu nekretnina na cijelom području Republike Hrvatske, situaciju gdje postoji višak poslovnih prostora i ponuda ruši cijene, da je zadovoljna što je pronašla dugogodišnjeg najmoprimca, koji redovito plaća svoju obvezu, vrlo se pažljivo odnosi prema unajmljenoj nekretnini i ulaganjima joj povećava vrijednost.

Komora je prihvatila primjedbe revizije vezane na zakup poslovnog prostora u Zagrebu, Gajevoj 2, te navodi da je već postupljeno prema nalogu revizije.

5. Rashodi

- 5.1. Rashodi za 2010. su planirani u iznosu 237.000.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 241.031.326,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na materijalne rashode u iznosu 136.378.944,00 kn, rashode za zaposlene u iznosu 85.180.723,00 kn i financijske rashode u iznosu 12.135.587,00 kn.

Značajniji materijalni rashodi u iznosu 90.488.889,00 kn se odnose na rashode za promidžbu i informiranje u iznosu 54.159.971,00 kn, usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu 6.573.253,00 kn, zakupnine i najamnine u iznosu 6.489.667,00 kn, računalne usluge u iznosu 5.464.917,00 kn, tekuće i investicijsko održavanje u iznosu 4.924.645,00 kn, grafičke i tiskarske usluge u iznosu 4.557.450,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 3.972.805,00 kn, komunalne usluge u iznosu 2.224.854,00 kn, organizaciju seminara i konferencija u iznosu 1.748.571,00 kn, uređenje prostora, registraciju prijevoznih sredstava, te zdravstvene i veterinarske usluge u iznosu 372.756,00 kn.

Komora nije obveznik Zakona o javnoj nabavi, ali je donijela interne procedure za nabavu (Dobavni uvjeti za proizvode, robe i usluge opće namjene), prema kojima u pojedinim slučajevima nabave nije postupljeno.

- Rashodi za usluge promidžbe i informiranja

Rashodi za usluge promidžbe i informiranja u 2010. su izvršeni u iznosu 54.159.971,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi u iznosu 11.071.230,00 kn se odnose na usluge prezentacije vina u Londonu (održane 25. svibnja 2010.) u iznosu 2.373.900,00 kn, izložbu Kupujmo Hrvatsko u Moskvi (održane u razdoblju od 19. do 21. lipnja 2010.) u iznosu 3.444.000,00 kn, te u Tokiju (od 24. do 26. rujna 2010.) u iznosu 5.253.330,00 kn.

Navedeni rashodi su izvršeni u skladu s ugovorima zaključenim s četiri društva iz Zagreba, izravnim ugovaranjem, što nije u skladu s internim procedurama Komore za nabavu (Dobavni uvjeti za proizvode, robe i usluge opće namjene) kojima je određeno nabavljanje usluga na temelju prethodno provedenih postupaka nabave. Prvo društvo, s kojim Komora ima dugogodišnju suradnju i ima četiri zaposlenika, obavljalo je poslove, na temelju tri ugovora, za usluge u ukupnom iznosu 5.167.230,00 kn.

Za prezentaciju vina u Londonu ugovorene su usluge u iznosu 1.020.900,00 kn, od čega za izvršnu produkciju i oglašavanje 391.140,00 kn, putne troškove, dnevnice i noćenja osoblja 233.700,00 kn, najam prostora 129.150,00 kn, nabavu vina za kušanje 67.650,00 kn, izradu promotivnog materijala 50.430,00 kn, prijevoz vina i hrane 44.280,00 kn, osmišljavanje koncepta i nabavu za predstavljanje gastronomije 33.825,00 kn, predavanje prijava 18.450,00 kn, organizaciju i koordinaciju web poziva 12.915,00 kn, najam video opreme 15.990,00 kn, montažu video materijala 8.610,00 kn, video i foto snimanje 7.995,00 kn, te organizaciju smještaja za vinare 6.765,00 kn.

Za izložbu u Moskvi ugovorene su usluge u iznosu 1.599.000,00 kn, od čega za putne troškove, dnevnice i noćenje osoblja 307.500,00 kn, promociju 209.100,00 kn, izradu izložaka 202.950,00 kn, transport 178.350,00 kn, izvršnu produkciju 145.140,00 kn, najam video opreme 135.300,00 kn, rasvjetnu tehniku 120.540,00 kn, troškove osoblja izložbe (za 25 osoba) 110.700,00 kn, najam audio opreme 97.170,00 kn, te autorske honorare 92.250,00 kn.

Za izložbu u Tokiju, ugovorene su usluge u iznosu 2.547.330,00 kn, od čega za putne troškove, dnevnice i noćenje osoblja izložbe 639.600,00 kn, promociju izložbe 541.200,00 kn, izradu izložaka 413.280,00 kn, transport 307.500,00 kn, izvršnu produkciju 153.750,00 kn, troškove osoblja izložbe (za 15 osoba) 129.150,00 kn, najam video opreme 105.780,00 kn, autorske honorare 104.550,00 kn, rasvjetnu tehniku 87.330,00 kn, te najam audio opreme 65.190,00 kn.

Za prezentaciju vina u Londonu, osim navedenog prvog društva, 22 dana prije prezentacije, zaključen je ugovor i s drugim društvom iz Zagreba, koji ima jednog zaposlenog, a ugovorene su usluge u iznosu 1.353.000,00 kn, od čega za troškove osoblja 348.090,00 kn, promotivne aktivnosti 338.250,00 kn, koordinaciju scenografije 276.750,00 kn, superviziju kreativnog koncepta 205.410,00 kn, te odabir lokacije 184.500,00 kn.

Za izložbu u Moskvi, osim s prvim društvom, zaključen je 18 dana prije izložbe i ugovor s trećim društvom iz Zagreba, koje nema zaposlenika. Ugovorene su usluge u iznosu 1.845.000,00 kn, od čega za aktivnosti vezane uz odnose s javnošću 824.100,00 kn, organizaciju promotivnih aktivnosti 430.500,00 kn, koordinaciju ljudskih resursa 369.000,00 kn, usklađenje kreativnog koncepta izložbe 116.850,00 kn, te izradu kreativnih rješenja za kataloge, štandove i konferenciju za novinare 104.550,00 kn.

Za izložbu u Tokiju, osim s prvim društvom, zaključen je mjesec dana prije izložbe i ugovor s četvrtim društvom iz Zagreba, koje ima jednog zaposlenog, a ugovorene su usluge u iznosu 2.706.000,00 kn, od čega za aktivnosti vezane uz odnose s javnošću 1.168.500,00 kn, organizaciju promotivnih aktivnosti 744.150,00 kn, koordinaciju ljudskih resursa 516.600,00 kn, usklađenje kreativnog koncepta izložbe 153.750,00 kn, te izradu kreativnih rješenja za kataloge, štandove i konferenciju za novinare 123.000,00 kn.

Prema navedenom, za organizaciju svake izložbe, drugim društvima je plaćeno za obavljene usluge više nego stalnom dobavljaču, odnosno društvu koje je obavljalo poslove na svim izložbama i ima četiri zaposlena.

S obzirom da treće društvo nema zaposlenih (ugovor je zaključen sa zakonskim predstavnikom društva, odnosno direktorom društva, koji je upisan u Sudski registar), te da je za organizaciju izložbe od zaključenja ugovora do održavanja izložbe imalo na raspolaganju 18 dana, proizlazi da su usluge u ukupnom iznosu 1.845.000,00 kn u cijelosti obavili podizvoditelji tog društva, koje je mogla izravno angažirati Komora, odnosno dio navedenih usluga obaviti i sama, uz manje troškove. Također, Državni ured za reviziju je mišljenja da je i veći dio usluga koje su obavila druga društva, s jednim odnosno četiri zaposlenih, mogla obaviti sama Komora.

Naime, prema Odluci predsjednika Komore iz lipnja 2004. (izmjena u kolovozu 2010.), ustrojen je Odbor za sajmove, s tri člana. Prema navedenoj Odluci, Odbor za sajmove je zadužen za izradu i vođenje cjelokupnog Plana promocije, tehničkog i financijskog, te koordinaciju realizacije nastupa na sajmovima. Za tehničku realizaciju nastupa na sajmovima, zadužen je osim jednog člana Odbora i jedan zaposlenik Sektora za trgovinu – Odjela za promociju gospodarstva Komore. Nadalje je utvrđeno da će se za sajmove iz određene djelatnosti gospodarstva, po potrebi radno uključivati i zaposlenici odgovarajućih drugih Sektora, kao i Sektora za međunarodne odnose koji pokrivaju zemlju u kojoj se sajam održava. Za nadzor cjelokupnog rada i financiranja Plana promocije zadužena je Glavna tajnica Komore.

U skladu s navedenom Odlukom, pojedine sajmove su u 2010. organizirali zaposlenici Komore, odnosno Odbor za sajmove, uz znatno manje troškove, nego je plaćeno navedenim društvima.

Tako je Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo Komore u 2010. organizirao nastup na 16 sajмова, od čega međunarodni sajam vina u Dusseldorfu, u razdoblju od 21. do 23. ožujka i u Londonu u razdoblju od 18. do 20. svibnja 2010., te prezentacije hrvatskih vina u Kopenhagenu 22. lipnja i Tokiju 28. listopada 2010. Za sve poslove vezane uz navedeni sajam vina u Londonu, ukupno je utrošeno 740.515,00 kn, od čega se na najam prostora odnosi 334.633,00 kn, uređenje, transport i špediciju 250.600,00 kn, prijevoz i osiguranje uzoraka 60.210,00 kn, tehničke usluge 45.548,00 kn, dizajn i pripremu vinskog kataloga 19.680,00 kn, promotivne aktivnosti 15.344,00 kn, te izradu nacрта elemenata 14.500,00 kn, dok je za organizaciju i provođenje prezentacije vina u Londonu (jedan dan), koju su za Komoru obavila navedena dva društva (s jednim, odnosno četiri zaposlenika), utrošeno 2.373.900,00 kn.

S jednim od navedenih društava, s jednim zaposlenim, Komora je izravnim ugovaranjem, odnosno bez prethodno provedenih postupaka nabave, zaključila sredinom lipnja 2010. i ugovor za provođenje Projekta EDU TV. Ugovorena je vrijednost Projekta u iznosu 1.845.000,00 kn, te provođenje i plaćanje (šest obroka) u razdoblju od srpnja do prosinca 2010. U tijeku provođenja Projekta je utvrđeno da su troškovi emitiranja programa zbog tehničkih razloga znatno veći od planiranih, zbog čega je Projekt privremeno prekinut, a na temelju ispostavljenih računa (za pet od šest obroka) za obavljene usluge dobavljaču je plaćeno 1.537.500,00 kn. Za provođenje istog Projekta je izravnim ugovaranjem zaključen u 2009. i ugovor s drugim društvom, koje ima četiri zaposlenika, za druge poslove vezane uz Projekt u iznosu 492.000,00 kn, koje je trebalo platiti u četiri obroka u 2010. Tako je za provođenje navedenog Projekta, koji je privremeno prekinut u 2010., ukupno plaćeno 2.029.500,00 kn.

Državni ured za reviziju nalaže nabavu usluga promidžbe i informiranja provoditi u skladu s internim procedurama Komore, te odlukom predsjednika o Odboru za sajmove, prema kojoj bi najveći dio navedenih usluga za organizaciju sajmovi i izložbi trebao obaviti spomenuti Odbor i drugi zaposlenici Komore. Samo one poslove organizacije nastupa na sajmovima, izložbama i prezentacijama, koje ne mogu obaviti zaposlenici Komore, trebalo bi povjeriti drugim društvima i to onima koji ispunjavaju uvjete za obavljanje tih poslova, umjesto da obavljanje većine poslova (ili sve poslove) povjeravaju podizvoditeljima, što poskupljuje usluge. Ugovore za nabavu navedenih usluga trebalo bi zaključiti nakon prikupljanja ponuda od više društava, radi izbora ponude s najpovoljnijim uvjetima, a ne izravnim ugovaranjem.

U vezi s navedenim, predlaže se izraditi analizu korištenja kapaciteta Komore i opravdanosti pojedinih nabava od strane vanjskih izvoditelja.

- Rashodi za zakupnine i najamnine

Rashodi za zakupnine i najamnine su izvršeni u iznosu 6.489.667,00 kn, od čega se na rashode za zakup parkirališta odnosi 519.660,00 kn.

Rashodi za zakup osam mjesta ispred zgrade sjedišta Komore su izvršeni u iznosu 384.000,00 kn.

Prema zaključenom godišnjem ugovoru s gradskim komunalnim društvom, (na temelju rješenja Grada Zagreba, Gradskog ureda za prostorno uređenje, izgradnju grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, te Zaključka o visini i načinu plaćanja naknade za uporabu rezerviranih parkirališnih mjesta, koje je donijelo Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba u svibnju 2008. – Službeni glasnik Grada Zagreba 7/08), mjesečna zakupnina po mjestu iznosi 4.000,00 kn, odnosno za osam mjesta 32.000,00 kn, što godišnje iznosi 384.000,00 kn.

Zakupac je dužan plaćati mjesečnu zakupninu unaprijed, a ukoliko odjednom plati godišnji iznos zakupnine ima pravo na popust 15,0%, što za navedenih osam mjesta iznosi 57.600,00 kn.

Komora je zakupninu plaćala mjesečno, iako je raspolagala s dovoljno sredstava te je mogla istu platiti u godišnjem iznosu i ostvariti uštedu u iznosu 57.600,00 kn. Isti ugovor je Komora zaključila za zakup parkirališnih mjesta i u 2009., na temelju kojeg je obavljala plaćanja u mjesečnim obrocima, umjesto godišnje, te je propustila uštedjeti 57.600,00 kn, odnosno za navedene dvije godine na zakupu parkirališta moglo se uštedjeti ukupno 115.200,00 kn.

Državni ured za reviziju predlaže Komori da obavlja plaćanje zakupa parkirališta pred Komorom godišnje, te smanji troškove poslovanja.

- 5.2. *Vezano uz rashode za usluge promidžbe i informiranja, Komora navodi da nije dužna provoditi Zakon o javnoj nabavi, te da su u svrhu postizanja najpovoljnijih cijena, uvjeta i kontrole propisani interni Dobavni uvjeti za proizvode, robe i usluge opće namjene (u skladu s implementiranim i certificiranim sustavom upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001:2008). Obrazlaže, da se za svaku nabavu proizvoda, roba i usluga opće namjene, osim kada se radi o specifičnim uslugama Komore (primjerice Kupujmo Hrvatsko, Be CROative i slično), poštuje detaljno propisana procedura Sustava upravljanja kvalitetom, koja podliježe redovnoj godišnjoj kontroli timova za unutrašnje prosudbe, kao i redovnoj godišnjoj kontroli tvrtke Lloyds Register Quality Assurance, kao izdavatelja certifikata za sustav upravljanja kvalitetom prema normi ISO 9001:2008, kojega Komora ima od 2003.*

U vezi rashoda za usluge promidžbe i informiranja, Kupujmo Hrvatsko, Komora obrazlaže da godinama u svom radu promiče hrvatske proizvode putem akcije Kupujmo Hrvatsko, te potiče hrvatske tvrtke da kvalitetne proizvode kandidiraju za znakove hrvatske kvalitete i izvorno hrvatsko. Približavajući se članstvu Europskoj uniji, Komora je sa suradnicima osmislila multimedijalni projekt Be CROative, koji u sebi ima elemente izložbe, sajma i promocije, namijenjen inozemnim tržištima. Tim projektom htjelo se prikazati Hrvatsku kao zemlju inovativnih i kreativnih ljudi, kvalitetnih proizvoda i suvremenu zemlju 21. stoljeća, poštujući tradiciju i kulturu, ali okrenutu prema budućnosti. Osnovna ideja bila je predstaviti Hrvatsku članicama Europske unije. Koncept izložbenog prostora osmišljen je po najvišim tehnološkim i dizajnerskim kriterijima.

Izložba Be CROative u Moskvi održana je prigodom otvorenja predstavništva Komore, održavanja Gospodarskog foruma između hrvatskih i ruskih gospodarstvenika u organizaciji komore Ruske federacije i posjeta izaslanstva Vlade Republike Hrvatske, koje je bilo istovremeno kod premjera Putina. Zbog pomicanja datuma sastanka premjera na raniji datum od prethodno planiranog, Komora je morala žurno dovršiti opsežne pripreme. Izložba je održana u predstavništvu Komore. Posjetioci su bili, osim premijerke i ministra gospodarstva, predstavnici diplomacije, državnih institucija i gospodarstvenika objiju strana.

Organizaciju otvaranja Predstavništva i Gospodarski forum odradile su stručne službe Komore. Poslovi tehničke izvedbe, te promocije i odnosa s javnošću dva su odvojena zahtjevna posla i direktnim su ugovaranjem povjerena tvrtkama koje su zadovoljavale uvjete za ostvarenje uspješnog nastupa, pri čemu je iznimno važno da informacija o Hrvatskoj bude zastupljena u zemlji u kojoj se održava izložba kao i u Hrvatskoj. Uz navedeno, kako se kroz projekt stvara i mreža inozemnih suradnika, odabir vanjske usluge je isplativija opcija, jer se uz visoki standard izvedbe osigurava i izvješće s medijskom evaluacijom projekta. Rezultat odrađenog je, gledan samo kroz medijsku evaluaciju, da je vrijednost objave u stranim i domaćim medijima (TV postaje, tisak, internet) veća nego uložena sredstva. Komora se ponašala racionalno i u skladu s uvjetima i cijenama na tržištu iznimno skupe i zahtjevne zemlje, kao što je Ruska federacija, te nakon više godina gospodarske stagnacije, (pogotovo nakon neuspjelih ruskih investicija u Hrvatsku) otvorila put boljoj međusobnoj suradnji, dok su ostali indirektni rezultati aktivnosti Komore u 2011.: pojačani interes ruskih poslovnih ljudi za suradnju, povećani interes hrvatskih tvrtki za sajmove u Rusiji (graditeljstvo, drvo, namještaj, nekretnine, brodogradnja, vina i industrije hrane), povećani dolazak ruskih turista u 2011. (2,0% u odnosu na 2010.), pojačan interes za individualnim kontaktima s ruskim tvrtkama, te brojni sastanci u predstavništvu – ruske tvrtke u potrazi za hrvatskim partnerima.

Vezano uz održavanje izložbe Be CROative u Japanu, Komora navodi da je izložba organizirana na najvećem turističkom sajmu u tom dijelu Azije (World Travel Fair 2010., u Tokiju). Izložba je bila na unutrašnjem prostoru od oko 100,0 m². Posjetioci su bili poslovni ljudi i šira publika. Sajam je posjetilo oko 100 000 ljudi. Izložba je postavljena u suradnji s Predstavništvom Hrvatske turističke zajednice u Japanu, na temelju povećanog interesa hrvatskog gospodarstva za otvaranje dalekih tržišta koje nije zahvatila recesija i procjene plasiranja svojih proizvoda, te tradicionalnog interesa japanskih turista za spomenike prirode pod zaštitom UNESCO-a, kulturnu baštinu, te nacionalne parkove, gdje Hrvatska ima što pokazati. Na sajmu je organizirana i novinska konferencija na kojoj je istaknut važan geostrateški položaj Hrvatske u Srednjoj i Istočnoj Europi, pozvani su investitori na ulaganja u Hrvatsku, održana je modna revija s etno motivima ugledne hrvatske dizajnerice, a poznata japanska pjevačica i glumica otpjevala je pjesmu na hrvatskom.

I za ovu prigodu iz razloga kako je već objašnjeno angažirana je tvrtka kako bi posebno odradila promociju i aktivnosti odnosa s javnošću. Izvješće i evaluacija medijskih objava u Japanu i Hrvatskoj rađena je na osnovu vrijednosti zastupljenosti prostora u medijima (cijene oglasa u višemilijunskim tiražama tiska ili TV sekunde na nacionalnoj televiziji, ili specijaliziranim časopisima). Procjena vrijednosti objavljenih priloga u tisku, TV, internetu i ovdje premašuje uložena sredstva. Mora se napomenuti da je odnos cijena Hrvatske i Japana deseterostruko veći u Japanu, a Tokijo, uz Moskvu, slovi kao najskuplji grad na svijetu. Razumljivo, zbog katastrofe u Japanu 2011. (razorni potres i tsunami) očekivani efekti nisu polučeni u 2011. Indirektni rezultat aktivnosti Komore su: u Hrvatsku je došlo oko 130 000 turista, od prestižne japanske Agencije za međunarodnu suradnju, dobivena je stipendija, u travnju 2012. u Komori je održan Japansko-hrvatski poslovni forum s izaslanstvom ugledne udruge poslodavaca Keidanren, s najvećim japanskim kompanijama (Mitsubishi, Hitachi, Toyota, Toshiba). Komora se i ovdje ponašala racionalno i u skladu s uvjetima i cijenama na tržištu iznimno skupe i zahtjevne zemlje, kao što je Japan, te nakon više godina gospodarske stagnacije, što je iznimno važno i zbog japanskih restriktivnih propisa, otvorila put daljnje gospodarske suradnje, a i dogovaranja institucija kako olakšati poslovanje hrvatskim i japanskim tvrtkama.

Vezano na Odbor za sajmove, Komora navodi da je njegova uloga biti koordinator i korektiv, odnosno unutarnja kontrola, a djelokrug poslova koji bi od angažiranih specijaliziranih vanjskih izvođača i suradnika trebali biti u mogućnosti i navodno ih racionalnije, jeftinije i kvalitetnije obaviti sami članovi Odbora za sajmove i zaposlenici Komore, preširoko se tumači. Komora obrazlaže da se proces nabave u poslovima realizacije sajмова i izložbi vodi u skladu s propisanim internim procedurama (ISO), a u okviru poslova Sektora za trgovinu, kao vlasnika procesa. Odbor za sajmove nije oformljen za procedure nabave vezano za sajmove i izložbe, niti mu je to uloga. Uloga mu je koordinirati rad Sektora, Centara i Županijskih komora vezan za organizaciju nastupa na sajmovima i izložbama u zemlji i inozemstvu. To je mjesto gdje se donose odluke koje dodatno definiraju način rada i gdje se dodatno analizira postupanje i opravdanost rada svih organizacijskih jedinica koje sudjeluju u organizaciji nastupa na sajmovima. Sajmovi i izložbe rade se za potrebe i prema zahtjevima članica na način da krajem kalendarske godine organizacijske jedinice dostavljaju prijedlog sajмова za slijedeću godinu koji se temelji na prethodno iskazanom interesu tvrtki za nastup na pojedinim tržištima i sajmovima. Na toj se osnovi izrađuje Plan promocije hrvatskog gospodarstva na sajmovima u zemlji i inozemstvu, koji donosi Skupština Komore u okviru Plana rada. Ovaj se Plan promocije od strane Odbora za sajmove u tekućoj godini prati, razmatra, revidira i realizira u skladu sa stvarnim odazivom i interesom članica, eventualnim novim zahtjevima i potrebama, a sve sukladno financijskoj situaciji i mogućnostima.

Projekti kao što su Kupujmo hrvatsko, Be CROative i slični imaju za svrhu brendiranje države, promociju izvornih i kvalitetnih proizvoda i inovacija u zemlji i inozemstvu, te promociju ideje i svijesti o značaju i pravilnom vrednovanju vlastitog, ili služe privlačenju stranih investicija i projekata.

Osim što je kod realizacije projekata, u odnosu na sajmove i izložbe, drugačija osnova i ciljevi, oni su specifični i po tome da se izvode često u najzahtjevnijim okolnostima i rokovima, te je kod njih primarna potreba i želja da se zadrže visoko postavljeni standardi i kvaliteta izvođenja i organizacije. Suradnja s provjerenim, iskusnim i brzo reagirajućim vanjskim partnerom ključna je kako bi se na najbolji način ostvarili očekivani rezultati koje je Komora dužna ispuniti ponajprije prema svojim članicama, ali i prema partnerima (Ured predsjednika, Vlada Republike Hrvatske, resorna ministarstva, veleposlanstva i drugi), te u svrhu promocije i brendiranja zemlje u cjelini. Obrazlaže da Komora sukladno zakonskom okviru djelovanja ne može, a niti ne smije biti konkurent svojim članicama, registriranim i specijaliziranim za određene djelatnosti i specifične poslove i projekte.

Vezano na održavanje sajma i samostalne specijalizirane promocije vina u Londonu, Komora ističe da je na razini države donesena odluka da vino postaje strateški proizvod i da se Hrvatska brendira kao zemlja kvalitetnih vina. Kako je Komora sve ove godine strateški partner svih resornih institucija, između ostalih i Ministarstva poljoprivrede, Komora je prihvatila obvezu sudjelovanja u organizaciji svjetskih vinskih događanja, kao važan korak na putu da Hrvatska postane priznata kao zemlja kvalitetnih sortno priznatih i poznatih vina. S navedenim ciljem održan je sajam i prezentacija vina u Londonu, koji su zahtijevali poseban pristup i angažiranje odgovarajućih stručnjaka. Nakon svih promocija vina u 2010., u 2011. je u Komori, na inicijativu samih vinara, osnovano Udruženje vinara Hrvatske, a nakon uspjeha i priznanja na svjetskoj razini i na nacionalnom nivou, nadležne institucije i Vlada Republike Hrvatske donijele su zaključak i poseban sporazum da se promocija nastavi uz značajno sudjelovanje institucija i u sredstvima.

Sve je to rezultiralo da je danas Hrvatska priznata kao vinska zemlja i članicama Komore otvorene su značajne mogućnosti lakšeg sklapanja poslova.

U vezi provođenja Projekta EDU TV, navodi se da su karakteristike i osnovni ciljevi Projekta da se preko TV kanala osiguraju edukativni sadržaji koje će poslovni ljudi, ali i svi ostali moći besplatno koristiti u cilju neformalnog obrazovanja. Takav pristup širenja znanja potiče i Europska unija kroz svoje dokumente. U 2010. je napravljen solidan temelj i istraživanja potrebna za postavljanje projekta za kandidiranje za fondove Europske unije. Budući da je znanje - obrazovanje, cjeloživotno učenje i stručno usavršavanje jedan od osnova politike Europske unije, računa se da će se u srpnju 2013. za Hrvatsku otvoriti fondovi za financiranje projekta. S obzirom da se europski projekti rijetko financiraju u 100,0% iznosu, te da zemlja koja podnosi projekte mora sudjelovati u financiranju najmanje 15,0% iznosa troškova koji se u projektu definiraju, Komora je potrebne pripreme do sada po ovom projektu i učinila. U Komori su dalje razrađene mogućnosti apliciranja, koje su poznate po današnjim podacima. Za projekt su angažirana dva društva, jedno zaduženo za konceptualno odnosno sadržajno oblikovanje projekta, a drugo za produkciju odnosno tehničku razradu koncepta. Na projektu se i dalje radi dok se ne kompletira za financiranje iz fondova Europske unije.

U vezi rashoda za zakupnine i najamnine, Komora navodi da je zakupninu parkirališnih mjesta plaćala u mjesečnim iznosima, iako je jednokratnom uplatom bila u mogućnosti ostvariti uštedu od 15,0%.

Obrazlaže da je u okolnostima iznenadnog povećanja cijena parkirališnog prostora od 500,0%, prema odluci gradonačelnika Grada Zagreba, unatoč traženjima za razumijevanjem specifičnosti Komore (kao primatelja više od 80 međunarodnih delegacija i visokih dužnosnika godišnje, članica i drugih stranaka), te da cijena bude primjerenija djelatnosti i aktivnostima Komore, odbijen zahtjev. Zbog toga je Komora bila prisiljena smanjiti broj rezerviranih parkirnih mjesta s dotadašnjih 15 na osam, koje i sada koristi, čime je već značajno smanjen trošak po toj osnovi.

Navodi da su njeni prioriteti plaćanja svim dobavljačima u propisanim rokovima, a kako dinamika naplate komorskih prihoda varira tijekom godine, potrebno je, iako u nekom trenutku i raspoloživo sredstava za jednokratnim podmirenjem obveze, precizno i pažljivo tempirati isplate, kako bi svim dobavljačima osigurali jednaki tretman i pravovremeno plaćanje.

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Komore za 2010. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacija vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
  - Revizijom obavljenom za 2003. i 2004., utvrđene preporuke koje se odnose na daljnje poduzimanje mjera u vezi udjela u društvu i korištenje nekretnine u Opatiji nisu u cijelosti provedene, te nije uspostavljen poslovno edukacijski centar, niti se koriste nekretnine društva, a u pojedinim slučajevima nisu provedeni postupci nabave radi postizanja odgovarajućih ušteda u poslovanju.
  - Pojedine vrste prihoda koje su ostvarene, nisu planirane prema računima iz računskog plana, a ne planiraju se ni podaci prema programima, projektima i aktivnostima. Za najveći dio ukupno raspoloživog višak prihoda za sljedeće razdoblje u iznosu 74.546.608,00 kn nije donesena odluka o namjeni. (točka 2. Nalaza)
  - Cjeloviti popis dionica i udjela Komore u društvima i zakladama nije obavljen, a stanje navedene imovine koncem 2010. nije bilo realno iskazano. Od 2005. do 2009. je nabavljeno 330 umjetničkih slika u iznosu 7.223.977,00 kn, iako je Komora već imala 460 umjetničkih slika, a navedena nabava nema utjecaj na poslovanje Komore. Nije obavljena revalorizacija vrijednosti umjetničkih slika. (točka 2. Nalaza)
  - Upravljanje imovinom u pojedinim slučajevima nije učinkovito i primjereno stanju gospodarstva, koje je osnovni izvor financiranja Komore. Zakupljen je uredski prostor u Moskvi površine 788,7 m², za dva zaposlenika, a nakon jedanaest mjeseci je smanjen na 162,00 m², te je u međuvremenu plaćeno 3.493.207,00 kn. Započeta je investicija u Stenjevcu za gradnju stambenog objekta, za što je utrošeno 1.552.943,00 kn, a za navedene namjene ne bi trebalo trošiti sredstva članica.
U jednom, izdavačkom društvu, u kojem Komora ima 100,0% udjel, treba pokriti gubitak iz ranijih godina u iznosu 5.150.148,00 kn. U drugom društvu, iz Opatije, treba pokriti gubitak u iznosu 3.363.446,00 kn, a društvo ne posluje i nekretnine društva (zemljište površine 9 450,0 m² i zgrade 2 789,0 m²) se ne koriste.
Treće, informatičko društvo, koje djeluje u Središnjici, Komori ne plaća zakupninu, nema zaposlenih, posluje pozitivno, ali poslove obavlja uglavnom za Komoru, a obavljaju ih podizvoditelji društva. Prema naravi poslova, trebali bi ih obavljati zaposlenici Komore. Nisu bile poduzete potrebne mjere za naplatu potraživanja od kupaca, a kupcima koji duguju Komori, ponovno se odobravalo sudjelovanje na sajmovima. (točka 3. Nalaza)

- Rashodi u ukupnom iznosu 11.071.230,00 kn, za usluge prezentacije vina u Londonu, za izložbu Kupujmo Hrvatsko u Moskvi i u Tokiju, izvršeni su u skladu sa zaključenim ugovorima s četiri društva iz Zagreba, izravnim ugovaranjem, bez prethodno provedenih postupaka nabave prema procedurama Komore. Društvo iz Zagreba, koje ima četiri zaposlenika, je obavljalo poslove na temelju tri ugovora za usluge u ukupnom iznosu 5.167.230,00 kn. Druga tri društva, od kojih jedno nema zaposlenih (te je trebalo angažirati podizvoditelje), a dva imaju po jednog zaposlenog, obavljala su poslove svako na jednoj izložbi, odnosno prezentaciji, u skladu s ugovorima koji su s društvima zaključeni od 18 do mjesec dana prije izložbe. Na izložbama je više plaćeno društvima bez ili s jednim zaposlenim, koji su imali manje vremena za organizaciju posla, nego stalnom dobavljaču, odnosno društvu koje je obavljalo poslove na svim izložbama i ima četiri zaposlena. Komora ima Odbor za sajmove, koji je u suradnji s drugim zaposlenicima Komore trebao obaviti najveći dio navedenih poslova za koje su angažirana spomenuta društva, uz manje troškove. Također su i rashodi u iznosu 2.029.500,00 kn, za provođenje Projekta EDU TV, izvršeni u skladu sa zaključenim ugovorima s dva društva iz Zagreba, izravnim ugovaranjem, bez prethodno provedenih postupaka nabave prema procedurama Komore. (točka 5. Nalaza)

4. Prema odredbama Zakona i Statuta, Komora je samostalna stručno-poslovna neprofitna organizacija koja promiče, zastupa, usklađuje i štiti interese svojih članica u zemlji i inozemstvu, promiče međuregionalno gospodarsko povezivanje, procjenjuje uvjete gospodarskog razvoja, uspostavlja i razvija sve vrste poslovnih odnosa, te obavlja druge poslove utvrđene Zakonom i Statutom.

Komora je najstarija hrvatska i regionalna gospodarska institucija s kontinuiranim djelovanjem 160 godina. Djelatnici Komore sudjeluju u radnim tijelima Hrvatskog sabora, ministarstava, institucija i agencija, te na lokalnoj razini.

Komora obavlja 21 javnu ovlast povjerenu od strane državnih tijela u različitim gospodarskim segmentima. Organizira poslovne delegacije u zemlji i inozemstvu prezentirajući potencijale hrvatskog gospodarstva i povezujući domaće poduzetnike s inozemnim poslovnim partnerima. Glavnina aktivnosti je usmjerena ka pomoći tvrtkama pri izlasku na strana tržišta, te otvaranju novih tržišta. Komora sustavno pruža pomoć svojim članicama u raznim promotivnim projektima u vezi čega organizira sajmove u zemlji i inozemstvu i sudjeluje u značajnom dijelu troškova nastupa tvrtki. Kontinuirano potiče proizvodnju i kupnju hrvatskih proizvoda. Strukovna udruženja i zajednice Komore intenzivno se učlanjuju u odgovarajuće asocijacije na europskoj razini, pri čemu Komora podmiruje troškove članarina. Komora je član Svjetske trgovinske komore, čime se pored ostalih značajnih aktivnosti hrvatskim tvrtkama omogućava ulazak u bazu podataka svih poslovnih subjekata u svijetu, izradu boniteta i pružaju druge mogućnosti, kako bi bile spremnije u pregovorima i znale s kime posluju. Komora organizira tečajeve, radionice, seminare, konferencije i okruge stolove, koji su za članice Komore besplatni.

Članice Komore su sve pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost na području Republike Hrvatske, osim onih koje obavljaju obrt. Tijela Komore su skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i predsjednik Komore. Predsjednik u 2010. i u vrijeme obavljanja revizije je Nadan Vidošević dipl. oec. Osnovana je Središnjica, 19 županijskih komora i Komora Zagreb, te devet ureda u inozemstvu. Komora ima Stručnu službu. Koncem 2010. Komora je imala 641 zaposlenika. Pri Komori djeluje Stalno izbrano sudište, Sud časti i Centar za mirenje. U studenom 2010. Vlada Republike Hrvatske je donijela zaključak o prihvaćanju reforme Komore.

U 2010. su ostvareni prihodi u iznosu 261.270.661,00 kn, rashodi u iznosu 241.031.236,00 kn, te višak prihoda u iznosu 20.239.425,00 kn, koji s prenesenim viškom iz 2009. u iznosu 54.307.183,00 kn, iznosi 74.546.608,00 kn. Vrijednosno značajniji prihodi su od članarina i članskih doprinosa u iznosu 232.677.441,00 kn ili 89,1% i od pružanja usluga u iznosu 18.450.586,00 kn ili 7,1%, te materijalni rashodi u iznosu 136.378.944,00 kn ili 56,6%, rashodi za zaposlene u iznosu 85.180.723,00 kn ili 35,3% i financijski rashodi u iznosu 12.135.587,00 kn ili 5,0%. U okviru materijalnih rashoda najznačajniji se odnose na usluge u iznosu 90.488.889,00 kn.

Koncem 2010. vrijednost imovine je 343.541.866,00 kn, od čega se na nefinancijsku imovinu odnosi 239.232.656,00 kn (od toga je vrijednost građevinskih objekata 211.539.612,00 kn, djela likovnih umjetnika 12.045.010,00 kn, te postrojenja i oprema 8.109.006,00 kn), a na financijsku imovinu se odnosi 104.309.210,00 kn (značajnija su novčana sredstva u iznosu 42.311.263,00 kn, potraživanja u iznosu 34.866.049,00 kn, te dionice i udjeli u glavnici u iznosu 23.994.805,00 kn). Komora nije obvezna primjenjivati Zakon o javnoj nabavi, ali je donijela Dobavne uvjete za proizvode, robe i usluge opće namjene, koji u pojedinim slučajevima nisu primijenjeni.

Revizijom za 2010. utvrđene nepravilnosti koje se odnose na planiranje i računovodstveno poslovanje, upravljanje imovinom, ostvarivanje prihoda i rashoda, između ostalog, su posljedica nedovoljno učinkovitog sustava unutarnjih kontrola, te ne provođenja odgovarajućih postupaka nabave roba, radova i usluga, što je utjecalo na izražavanje uvjetnog mišljenja.